

CHEMISCH WEEKBLAD

ORGAAN VAN DE NEDERLANDSE CHEMISCHE VERENIGING

INHOUD

	Blz.		Blz.
A. H. Ruys, Veertig jarig jubileum van Dr. W. A. van Dorp.		Verenigingsnieuws	368
Verhandelingen, Overzichten, Verslagen	353	Mededelingen van het Secretariaat. — 100ste Algemene Vergadering. — Examens voor Analyst en Materiaallaborant. — Secties.	
Verslag van het Algemeen Bestuur omtrent de handelingen en bevindingen van de Nederlandse Chemische Vereniging in 1947, met rekening en verantwoording over 1947. — Verslagen van Commissies.	354	Mededelingen van verschillende aard	370
Uit Wetenschap en Techniek	364	Vraag en Aanbod	372
De isolering en zuivering van de in lever aanwezige „factor” tegen perniciëuse anaemie.		Ingezonden	372
Boekaankondigingen	364	Aangeboden betrekkingen	372
Personalia	367	Verbeteringen	372
		Agenda van Vergaderingen	372

Veertigjarig jubileum van Dr. W. A. van Dorp

door A. H. Ruys

92 (W. A. van Dorp)

1 Juli a.s. zal het veertig jaar geleden zijn, dat Dr. W. A. van Dorp als scheikundige in dienst trad van de N.V. Chemische Fabrik „Naarden” te Naarden, de fabriek waarvan hij acht jaar later directeur zou worden, welke functie hij heden nog vervult.

Dr. W. A. van Dorp.

De persoon van Dr. van Dorp is niet alleen belangrijk voor het bedrijf waaraan hij zijn leven heeft gewijd, doch heeft voor de Nederlandse chemische industrie en voor het gehele economische leven in Nederland zodanige betekenis, dat het zeker de moeite waard is enige woorden aan deze energieke werker te wijden.

Hij werd geboren in 1882 als zoon van de bekende scheikundige Dr. W. A. van Dorp, bekend uit vele belangrijke publicaties in de vorige en het begin van deze eeuw, waarvan vele in samenwerking met Prof. Dr. S. Hoogewerff. Hij studeerde te Leiden onder leiding van Prof. Franchimont en promoveerde aldaar

in 1908 op een dissertatie, getiteld: „Over eenige piperazinederivaten”.

In hetzelfde jaar valt zijn benoeming bij de „Naarden”. Deze fabriek, opgericht in 1905, was in dat jaar de periode van kinderziekten nog lang niet te boven en voor de jubilaris volgde een periode van harde en geconcentreerde arbeid, gericht op het doel de fabriek vol aan het draaien te krijgen en daardoor tot een financieel succes te maken.

Deze jeugdijaren hebben zeer sterk hun stempel gedrukt op Dr. van Dorp en hem gemaakt tot de industrieel, zoals wij hem thans kennen, een man met een uiterst reële en scherpe kijk op de dingen. De praktijk bracht hem in aanraking met de meest uiteenlopende gebieden van chemische nijverheid, anorganisch zowel als organisch.

Het bedrijf, zoals hij het in 1908 betrad, hield zich bezig met het destilleren van glycerine en van kummelolie uit het Nederlandse karwijzaad. Reeds spoedig werd daarnaast de bereiding van kunstmest uit lederafvallen en de fabricage van saccharine ter hand genomen. Vooral het laatste product was gedurende de eerste wereldoorlog van groot belang voor de Nederlandse volkshuishouding.

Op het terrein van de „Naarden” werd in 1911 een fabriek gebouwd van de „Hornöid” Maatschappij, welke zich ten doel stelde uit papier een onscheurbaar, watervast product te maken, een thans antiek en naïef aandoende poging om „plastics” te maken met behulp van een niet verkrijgbare Japanse Setang. Aangezien de „Naarden” de bedrijfsleiding van deze fabriek op zich had genomen, werd een groot deel van de energie van Dr. van Dorp in deze jaren aan die fabricage besteed. Toen tenslotte de onmogelijkheid van de opgave werd ingezien, is het door zijn activiteit geweest, dat de bakens werden verzet en de fabriek werd omgebouwd voor het maken van de papieren weefsels, die velen zich uit-

de eerste wereldoorlog zullen herinneren, waardoor zodoende een stuk van de „strop van het Hornöid” kon worden teniet gedaan. Een note gaie is het wel, dat als bijproducten serpentines en confetti werden gemaakt. In 1917 werden de „Hornöid”-gebouwen door de „Naarden” aangekocht en de fabricage gestopt.

Enige jaren tevoren was de fabricage van synthetische reukstoffen ter hand genomen, welke toen naar de „Hornöid”-gebouwen werd overgebracht.

De reukstoffenfabricage en de latere uitbreidingen daarvan met bloemenoliën en vruchtenessences hebben steeds de bijzondere belangstelling van Dr. van Dorp gehad en het is door zijn rotsvast vertrouwen in „Naarden”'s mogelijkheden, dat deze fabriek zich thans mag rekenen onder de grote producenten in de wereld op dit uitgebreide gebied.

Tijdens de eerste wereldoorlog nam hij naast de technische- ook de algemeen commerciële leiding van het bedrijf op zich, een dubbele taak, die gezien de uitbreiding van het bedrijf, soms te zwaar leek voor één man en die hij toch tot heden steeds met succes volbracht, ook in de moeilijke crisistijd van de twintiger jaren. Ook in die moeilijke tijden wist hij het bedrijf steeds uit te breiden en interesses ervan te verbreden, bijv. door de overname van de gebouwen van de Nederlandsche Kleurstoffenfabriek, waarin de fabricage van theobromine en cafeïne uit cacaoafval door de „Naarden” werd ingericht, door het overnemen van de belangen der reukstoffenfabriek „Etbs. Birkenstock” te Montreuil-sous-Bois en van de fabriek van etherische oliën „Oranje” te Amsterdam.

Bij deze belangrijke mijlpaal in zijn leven mag Dr. van Dorp met voldoening terugzien op zijn arbeid; die als resultaat heeft gehad de uitbouw van een

kleine chemische fabriek tot een bedrijf, dat thans aan ruim 400 mensen arbeid verschaft, in vele delen der wereld zijn dochterondernemingen heeft en dat, dank zij zijn export in deze moeilijke tijden, een belangrijke bijdrage levert voor de versterking der Nederlandse deviezenpositie.

Dr. van Dorp was van 1919 t/m 1921 lid van het Algemeen Bestuur der Nederlandse Chemische Vereniging en in de jaren 1936 t/m 1939 lid van datzelfde Bestuur als afgevaardigde van de Vereniging van de Nederl. Chemische Industrie.

Hij werd geëerd door zijn benoeming tot Directeur van de Hollandse Maatschappij der Wetenschappen en was verder jarenlang bestuurslid der Vereniging van Nederlandse Werkgevers, terwijl hij op het Internationaal Arbeidscongres van de Volkenbond te Genève de Nederlandse Werkgevers vertegenwoordigde.

In het openbare leven bekleedt hij verschillende functies, zoals lid van de Regionale Raad van Bijstand van de Kamer van Koophandel, lid der Commissie, bedoeld in artikel 17 der Warenwet, lid van de Raad van Bijstand der Bedrijfsgroep Chemische Industrie en voorzitter of bestuurslid van verschillende vakgroepen en ondervakgroepen, terwijl hij nog zeer onlangs werd benoemd tot lid van de Handelsdelegatie voor besprekingen over een handelsverdrag met Finland.

Ongetwijfeld zullen velen uit wetenschap, industrie en handel de jubilaris op 1 Juli a.s. komen complimenteren op de receptie in de fabriek des namiddags van 3—5 uur.

Wij, zijn medewerkers, hopen nog vele jaren voordeel te mogen trekken uit zijn adviezen en beslissingen, welke worden gesteund door helder inzicht en grote ervaring.

Verhandelingen, Overzichten, Verslagen

Verslag van het Algemeen Bestuur omtrent de handelingen en bevindingen van de Nederlandse Chemische Vereniging in 1947.

Algemeen Bestuur.

De samenstelling van het Algemeen Bestuur in 1947 was als volgt:

Prof. Dr. Ir. J. Coops, *voorzitter.*

Prof. Dr. J. M. Bijvoet, *onder-voorzitter.*

Dr. T. van der Linden, *secretaris.*

Dr. W. Meyer, *penningmeester.*

Mevr. Prof. Dr. C. G. van Arkel.

Dr. H. L. Bredée.

Dr. H. R. Bruins.

Ir. H. J. Rijks.

Het Algemeen Bestuur vergaderde dit jaar zevenmaal, nl. op 15 Maart, 24 Mei, 5 Juli, 4 October, 8 November, 29 November en 19 December. Behalve de vergadering in December, die in Amsterdam plaats vond, werden alle vergaderingen in Utrecht gehouden.

Algemene vergaderingen.

De zomervergadering vond ditmaal voor de eerste keer na de bevrijding in de uitgebreide vorm en met de luister, die deze vergaderingen voor de oorlog kenmerkten, plaats. De Chemische Kring te Breda had voor een ontvangst in de oude Baroniestad gezorgd, die alle lof te boven ging. De opkomst der leden was groter dan ooit. De vergadering van 29, 30 en 31 Juli 1947 kan dan ook uitstekend geslaagd genoemd worden.

De algemene voordracht werd gehouden door Dr. Ir. P. H. Hermans (Utrecht) met het onderwerp: „Enige algemene gezichtspunten en resultaten van het moderne vezelonderzoek”. De tekst van deze voordracht is afgedrukt in Chem. Weekblad 44, 1 (1948).

Het verslag van de huishoudelijke vergadering is opgenomen in Chem. Weekblad 43, 615 (1947), terwijl een algemeen verslag dezer zomervergadering op blz. 611 e.v. van hetzelfde nummer een plaats vond.

De wintervergadering vond op 19 December te

Amsterdam plaats. De algemene voordracht werd gehouden door Mej. Dr. C. H. Mac Gillavry over „Röntgenografisch onderzoek in de organische chemie”. De tekst van deze voordracht werd opgenomen in Chemisch Weekblad 44, 169 (1948). Een verslag van de twee huishoudelijke vergaderingen treft men aan in Chem. Weekblad 44, 89 (1948). De eerste dezer vergaderingen was alleen gewijd aan enige voorstellen tot wijziging der Statuten, de tweede had tot agenda de goedkeuring der notulen van de eerste vergadering, benevens een aantal andere punten, waaronder de voor de wintervergadering gebruikelijke.

De Raad van Overleg kwam dit jaar te Utrecht bijeen op 8 November ter bespreking van een drietal kwesties, nl. de toelating van Esperanto in résumé's in het Chem. Weekblad en het Recueil, waartoe door Drs. W. P. Roelofs c.s. voor de zomervergadering te Breda enige moties waren ingediend, die op deze vergadering werden aangehouden ten einde het advies van de Raad van Overleg ter zake in te winnen; de vorm, waarin het Chem. Jaarboekje, deel II, Tabellenlijst, bij herdruk zou worden gegoten, nl. al of niet losbladig en in zakformaat en tenslotte de reorganisatie van de Raad van Overleg op grond van de door de Chem. Kring Eindhoven, den Bosch e.o. geuite wensen tot het meer dan voorheen betrekken van de leden, in de eerste plaats van de Raad van Overleg, bij het door de Vereniging gevoerde beleid. Wat het eerste punt betreft adviseerde de Raad met de grootst mogelijke meerderheid tot toelating van résumé's in beide bladen op verzoek van de schrijver met dien verstande, dat dit dan ook zou gelden voor andere talen mits behorende tot de levende en met latijnse letters te drukken, een en ander ter beoordeling van de betrokken redactie. Het Algemeen Bestuur diende op de huishoudelijke vergadering op 19 December in Amsterdam een desbetreffend voorstel in, doch dit werd met een kleine meerderheid verworpen.

Wat deel II van het Chemische Jaarboekje betreft, adviseerde de Raad om, indien dit practisch mogelijk was, over te gaan tot een losbladig boekje in zakformaat. Dit advies was in overeenstemming met de uitslag van een enquête hierover onder de leden der Vereniging gehouden. Men zie hierover Chem. Weekblad 43, 690 (1947) en Chem. Weekblad 44, 90 (1948).

Wat de reorganisatie van de Raad van Overleg, of beter gezegd van de bestuursorganen betreft, verzocht de Raad het Algemeen Bestuur voor de bestudering van deze kwestie en het formuleren van voorstellen terzake een Commissie in te stellen. Aan dit verzoek werd gevolg gegeven door de benoeming van een Commissie, waarin zitting namen Mr. Drs. J. Alingh Prins, Dr. A. L. W. de Gee, Prof. Dr. Ir. C. J. van Nieuwenburg, Dr. J. M. van Santen, Dr. J. M. van der Zanden, benevens voorzitter en secretaris der Vereniging. Begin 1948 heeft deze Commissie haar werkzaamheden aangevangen.

Leden.

De namen van de leden, die de Vereniging in 1947 door de dood verloor, zijn opgenomen in het Verslag van de vergadering van 19 December 1947 (zie boven).

Wegens overlijden en bedanken, benevens wegens het verliezen van elk contact werden 101 namen van de ledenlijst afgevoerd; 181 nieuwe leden traden in

1947 toe. Voor 1 Januari waren 131 candidaat-leden voorgesteld. Met inbegrip van deze candidaat-leden telde de ledenlijst op 1 Januari 1948 2573 namen.

Chemisch Weekblad, Recueil, Chem. Jaarboekjes.

Het Chemisch Weekblad verscheen dit jaar weer wekelijks met een maximum omvang van 16 bladzijden tekst en 8 bladzijden advertenties. Ook de voorgenomen reorganisatie werd dit jaar geleidelijk aan doorgevoerd. Nieuwe rubrieken werden ingesteld, waarvoor de medewerking van meer dan 40 vaste medewerkers werd verkregen. Overigens zij verwezen naar het desbetreffende jaarverslag. Vermeld moge hier nog worden, dat op de algemene vergadering te Breda tot verantwoordelijk redacteur werd benoemd Ir. J. P. F. Huese, i.i., die sinds 1 December 1946 aan de redactie was toegevoegd. Laatstgenoemde trad diensvolgens op 31 Juli 1947 als zodanig af.

Het Recueil baarde dit jaar vele-moeilijkheden. Door meer dan een oorzaak gelukte het niet het tijdschrift regelmatig te doen verschijnen. Een der voornaamste oorzaken was het veel spaarzamer dan vroeger in komen van copie. De wetenschappelijke productiviteit in Nederland schijnt nog ver beneden die van voor de oorlog; en zelfs lager dan die der eerste oorlogsjaren te zijn. Gehoopt wordt, dat 1948 hierin grondige verbetering zal brengen. Overigens moge ook hier naar het desbetreffende jaarverslag worden verwezen.

Van de Chemische Jaarboekjes verscheen dit jaar de zes en twintigste druk van deel I, Personalialia. Met de voorbereiding van een nieuwe druk van deel II werd voortgegaan. Zoals boven reeds vermeld, wordt de mogelijkheid nagegaan dit als losbladig zakboekje te doen verschijnen. Bovendien ligt het in de bedoeling nieuwe tabellen uit te geven. Begin 1947 ving de Bibliotheekcommissie aan met de verzameling der gegevens om t.z.t. te komen tot herziene drukken van deel III A, Tijdschriftenlijst, en deel III B, Boekenlijst. Het eerstgenoemde deeltje is sinds enige tijd uitverkocht.

Symposia.

Zeven symposia vonden plaats in 1947. De data waarop deze werden gehouden en de onderwerpen, die werden behandeld, zijn vermeld in het Verslag van de algemene vergadering van 19 December 1947 in Chem. Weekblad 44, 92 (1948). Het lag in het voornemen van vier dezer symposia de verslagen in het Chemisch Weekblad af te drukken. Dit is nog slechts voor een dezer volledig geschied. Het verstrekken van de manuscripten schijnt in vele gevallen moeilijkheden op te leveren. Het behoeft echter geen betoog, dat een aanmerkelijk gedeelte van het nut van symposia verloren gaat, indien degenen, die niet in de gelegenheid waren aanwezig te zijn, geen kennis kunnen nemen van het behandelde.

Vacantiecursussen.

De ervaring, in 1947 opgedaan met het organiseren van vacantiecursussen, was teleurstellend. De Commissie voor de Vacantieoergangen voor Leraren moest haar plan opgeven wegens gebrek aan belangstelling.

Van beide door de gemeenschappelijke Commissie voor Vacantiecursussen van de Kon. Ned. Maatschappij tot Bevordering der Pharmacie en de Ned.

Chem. Vereniging voorbereide cursussen kon slechts een, nl. die in microchemie te Delft, doorgaan. De andere werd eveneens wegens gebrek aan deelneming afgelast.

Hopelijk zal het jaar 1948 aantonen, dat wij hier slechts met een tijdelijke apathie in dit opzicht te doen hebben.

Commissies.

Het werk van de Commissie voor Physische Constanten werd in dit verslagjaar bekrond door de oprichting van de Stichting Centraal Instituut voor Physisch-Chemische Constanten bij notariële acte van 9 Mei, verleden te Amsterdam voor de notarissen Mrs. A. G. Lubbers en C. G. Pouw. Van het curatorium dezer Stichting maken de volgende heren deel uit:

Dr. G. Berkhoff Jr., Staatsmijnen.

Prof. Dr. J. M. Bijvoet, Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen.

Dr. H. L. Bredée, Algemene Kunstzijde Unie.

Prof. Dr. Ir. J. Coops, Ned. Chemische Vereniging.
Ir. F. Donker Duyvis, Hoofdcommissie voor de Normalisatie.

Prof. Dr. W. J. D. van Dijk, Bataafsche Petroleum Maatschappij.

Prof. Dr. H. B. Dorgelo, Kon. Instituut van Ingenieurs.
Prof. Dr. C. J. Gorter, Ned. Natuurkundige Vereniging.

Prof. Dr. H. R. Kruyt, Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (T.N.O.).

Dr. E. L. W. Verwey, Philips' Gloeilampenfabrieken N.V.

Prof. Dr. J. P. Wibaut, Commissie voor Physische Constanten:

Het curatorium werd op 16 December 1947 geïnstalleerd, waarna terstond met de praktische organisatie der Stichting een aanvang werd gemaakt.

De Zuiveringscommissie sloot dit jaar haar werkzaamheden af en werd in de wintervergadering opgeheven.

Voor het overige moge verwezen worden naar de desbetreffende jaarverslagen.

Secties en Afdelingen.

Door de oprichting van de Vereniging van Klinische Chemici en Chemische Klinici, tevens Sectie der Ned. Chem. Vereniging, werd het aantal Secties uitgebreid tot acht. Vier der Secties organiseerden dit jaar een symposium (zie boven).

De Afdelingen (Chemische Kringen) gaven merendeels ook dit jaar blijk van grote activiteit, waarvan de mededelingen in het Chemisch Weekblad voortdurend getuigenis aflegden.

Het aantal kringen bleef stationnair.

Secretariaat.

Op 1 April van het verslagjaar kon het pand in Amsterdam ook door de secretaris worden verlaten en vestigde deze zich te Voorburg.

De bezetting van het secretariaat en redactie-bureau bleef dit jaar ongewijzigd. Uitbreiding van het aantal krachten tot vier is echter zeer gewenst, vooral in verband met de sterk stijgende werkzaamheden voor de Analytestexamens.

Aantal ingekomen stukken, excl.

Commissie T. en C. en Centrale Commissie	3707	(3348)
Aantal uitgegane idem	4480	(5620)
Ingekomen stukken van de Cie. T. en C.	139	(56)
Uitgegane stukken idem	233	(214)
Ingekomen stukken van de Centrale Cie	5587	(4511)
Uitgegane stukken idem	6037	(5628)
Totaal ingekomen stukken	9433	(7915)
Totaal uitgegane stukken	10750	(11462)

Verdere bijzondere vermeldenswaardigheden.

Aan Z.E. de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen werden twee adressen gezonden inzake de reorganisatieplannen voor het Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs. De tekst dezer adressen is afgedrukt in Chemisch Weekblad 44, 365 (1947).

De associatie-overeenkomst met de Vlaamse Chemische Vereniging kwam in het begin van het verslagjaar tot stand. De officiële bekrachtiging moest echter wachten op de Koninklijke goedkeuring der gewijzigde Statuten. In afwachting hiervan werd wederzijds de aanmelding voor het geassocieerde lidmaatschap opengesteld. Verscheidene leden der Vlaamse Chemische Vereniging traden als zodanig tot de Ned. Chem. Vereniging toe.

Op 29 Maart bood de Vereniging een receptie aan aan haar oudste lid, tevens erelid, Prof. Dr. A. F. Holleman, ter gelegenheid van diens 60-jarig doctoraat op 26 Maart.

Door de voorzitter der Vereniging werd ter gelegenheid van de viering van het 100-jarig bestaan der Chemical Society in Londen op 15 Juli een gecalligrafeerd adres van hulde overhandigd. De voorzitter vertegenwoordigde eveneens de Vereniging bij de herdenking van het 100-jarig bestaan van het Kon. Instituut van Ingenieurs in September van dit jaar en mocht daarbij de bronzen herinneringsplaquette van het Kon. Instituut met er in gegraveerde opdracht in ontvangst nemen.

Op 28 September werd de Vereniging bij de feestelijke herdenking van het 50-jarig bestaan van de Vereniging Het Vlaamse Natuur- en Geneeskundig Congres vertegenwoordigd door Mevrouw Prof. Dr. C. G. van Arkel. Ook bij deze gelegenheid werd een gecalligrafeerd adres van hulde aangeboden.

Kort voor het einde van het jaar verscheen het overzicht van de in de oorlogsjaren in Nederland verschenen chemische literatuur onder de naam Chemistry in Wartime in The Netherlands.

De Nederlandse Chemische Vereniging in Ned.-Indië kwam in dit jaar weer opnieuw tot werkzaamheid. Haar bestuursmededelingen en publicaties vinden voorlopig een gastvrij onderdak bij het tijdschrift Chronica Naturae.

Financieel verslag.

Tegenover een begroot nadelig saldo van f 2.095.— wijst de rekening over 1947 een voordelige uitkomst van niet minder dan f 15.641.60 aan.

De bron van dit overschot is het aanmerkelijk gunstiger resultaat dan verwacht werd verkregen bij de exploitatie van de beide tijdschriften. Bij de opstelling der begroting werd rekening gehouden met de ver-

BALANS PER 31 DECEMBER 1947.

Bezittingen

Bezittingen	Begroting	Rekening	Schulden	Begroting	Rekening
Geldmiddelen:			Vermogen 1 Januari 1947	f 84.880.04	
Kas	f 567.67		Koerswinst effecten	1.103.—	
Postrekening Nederl. Chemische Vereniging	11.072.85		Opbrengst jaargangen Recueil	3.896.92	
Rotterdamse Bank	2.554.64		Voordelig saldo 1947	15.641.60	
Amsterdamsche Bank	27.466.01				f 105.521.56
Rijkspostspaarbanc	186.11		Vermogen 31 December 1947:		
Nutspaarbank 's-Gravenhage	10.334.77		Reserve Chemiehuus	10.000.—	
Hypotheek U/G.		f 52.182.05	Reserve voor bijzondere uitgaven en publicaties	9.949.43	
Effecten		18.000.—	Crisisfonds	9.629.87	
Kantoormeubilair		77.573.35	D. B. Centen's Uitgevers Mij., Amsterdam	12.890.01	
Archief jaargang Recueil		1.—	Stichting Centraal Instituut voor Fysisch-Chemische Constanten	6.000.—	
Stichting Recueilloonds		1.—	Diverse schulden	812.98	
Te vorderen Contributies en Abonnementsgelden		2.900.72	Vooruitontvangen Contributies en Abonnementsgelden	3.055.81	
Analyst-examens		3.567.50	Nog te betalen onkosten	4.539.95	
Saldo postrekening	f 29.154.14				
Af: Vooruitontvangen examengelden en nog te betalen onkosten	20.980.15				
		f 8.173.99			
		f 162.399.61			f 162.399.61

Lasten

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 1947.

Lasten	Begroting	Rekening	Baten	Begroting	Rekening
Salarissen, toelagen, pensioenpremies	f 19.120.—	f 16.735.97	Contributies (w. o. achterstallige)	f 43.000.—	f 45.698.19
Pensioenen	1.000.—	1.000.—	Donaties en tijdelijke bijdragen	6.800.—	8.565.—
Wettelijke sociale lasten	—	1.500.13	Batig saldo analysetaxamen	1.000.—	306.40
Onkosten Secretariaat en Redactiebureau	5.000.—	5.619.60	Vergoeding onkosten analysetaxamen	2.400.—	2.400.—
Reis- en verblijfskosten Alg. Bestuur	800.—	731.65	Rente kasgelden en beleggingen	1.800.—	2.594.03
Kosten van alg. vergaderingen	1.000.—	351.87	Inkomsten Chemisch Jaarboekje	—	637.94
Commissies	800.—	490.88	Diverse baten	150.—	792.79
Commissie voor fysicische constanten	2.000.—	2.000.—	Nadelig saldo begroot	2.095.—	—
Secities en afdelingen	1.000.—	—			
Union en internat. vertegenwoordiging	850.—	1.523.10			
Lidmaatschappen	350.—	203.—			
Uitgaven Chemisch Jaarboekje	—	2.129.76			
Nadelig saldo expl. Chemisch Weekblad	19.500.—	10.377.99			
Nadelig saldo expl. Recueil	5.825.—	838.47			
Diverse publicaties en andere lasten	—	1.850.33			
Voordelig saldo 1947	—	15.641.60			
	f 57.245.—	f 60.994.35		f 57.245.—	f 60.994.35

Nagezien en accoord bevonden,

's-Gravenhage, 4 Juni 1948.

Eerste Nederl. Accountants-Kantoor van 1883

MORET & STARKE.

w. get. De l'ECLUSE.

EXPLOITATIEREKENING VAN HET CHEMISCH WEEKBLAD OVER 1947.

Lasten.		Baten.	
	Begroting	Rekening	
D. B. Centen's Uitgevers Mij.	f 14.500.—	f 13.497.42	Aandeel in advertentie-opbrengst
Honoraria	4.500.—	3.024.33	Aandeel in abonnements
Diverse onkosten	500.—	1.680.76	Nadelig saldo 1947.
	f 19.500.—	f 18.202.51	
			f 5.568.54
			f 2.255.98
			f 10.377.99
			f 19.500.—
			f 18.202.51

EXPLOITATIEREKENING VAN HET RECUEIL DES TRAVAUX CHIMIQUES DES PAYS-BAS OVER 1947.

Lasten.		Baten.	
	Begroting	Rekening	
D. B. Centen's Uitgevers Mij.	f 17.350.—	f 14.439.75	Inkomsten Recueilfonds
Vertaalkosten	1.200.—	1.019.82	Abonnementen van leden
Diverse onkosten	75.—	—.—	Aandeel in abonnements van niet-leden .
			Losse jaargangen en ruilxemplaren . . .
			Diversen
			Nadelig saldo 1947.
			f 2.915.72
			f 7.395.70
			f 4.028.71
			—.—
			280.97
			838.47
			f 18.625.—
			f 15.459.57

Nagezien en accoord bevonden.

's-Gravenhage, 4 Juni 1948.

Eerste Nederl. Accountants-Kantoor van 1883

MORET & STARKE.

w. get. De l'ECLUSE.

schijning in volle omvang. De daaruit voortvloeiende lasten waren door de met de uitgever aangegane overeenkomst bij benadering bekend; de uit deze exploitatie voortvloeiende baten waren evenwel dermate onzeker, dat deze pro memorie op de begroting werden gebracht. Het aandeel der Vereniging in de advertentieopbrengst en in die der abonnementen van het Chemisch Weekblad van niet-leden, hebben evenwel een verrassend groot bedrag opgeleverd. Bij de exploitatie van het Recueil is het gunstige financiële resultaat enerzijds toe te schrijven aan het feit, dat dit tijdschrift helaas in kleinere omvang is verschenen, anderzijds heeft het aantal abonnementen van leden en niet-leden zich gunstig ontwikkeld. Bovendien was de uitkering uit het Recueil-fonds hoger dan geraamd werd.

Hier volgt een overzicht der posten in afgeronde bedragen, die voornamelijk hebben bijgedragen tot het batig saldo:

Aandeel in de advertentie-opbrengst	f 5.600.—
Aandeel in abonnementen Chemisch Weekblad	„ 2.300.—
Geringer bedrag aan honoraria Chem. Weekblad	„ 1.500.—
Geringere drukkosten Recueil	„ 3.000.—
Toeneming abonnementen Recueil	„ 1.300.—
Hogere bate Recueilfonds	„ 1.300.—
Geringer bedrag aan salarissen	„ 2.400.—
Extra donaties	„ 1.700.—
Totaal f 19.100.—	

Balans.

De balans per 31 December 1947 en de rekening over 1947 zijn opgemaakt door het 1e Nederlandse Accountantskantoor van 1883, Moret & Starke, dat de boekhouding controleert en de hoofdboeken bijhoudt.

Conform de wijziging d.d. 19 December 1947 van artikel 24 van het Huishoudelijk Reglement, waarbij de beperking in de accountantscontrole ten aanzien van het beheer der Financiële Commissie werd opgeheven, werden door dit Accountantskantoor thans mede de aanwezigheid van de gelden en beleggingen onder beheer dezer Commissie vastgesteld.

Ten aanzien van de achterstallige contributies over 1947 ad f 2.891.50 zij opgemerkt, dat hieronder mede zijn begrepen de halve contributies over 1947 van de Indische leden. De contributies van deze leden worden in Indië geïnd en voor de helft ter beschikking van Nederland gesteld.

Staat van Baten en Lasten.

Salarissen.

Doordat met de bestaande bezetting van het Secretariaat nog werd volstaan, is het bij de begroting voorziene bedrag niet ten volle uitgegeven.

Kosten van Algemene Vergaderingen.

Deze bleven belangrijk beneden het begrote bedrag, doordat dank zij de regelingscommissie te Breda de uitgaven voor de zomervergadering aldaar, voor het grootste gedeelte uit andere bronnen konden worden bestreden.

Contributies, w.o. achterstallige.

In het totaal der over 1947 verantwoorde contributies is begrepen een bedrag aan nagekomen betalingen over vorige boekjaren van f 2.415.75.

Donaties en tijdelijke bijdragen.

Het begrote bedrag werd belangrijk overschreden door ontvangst in begin 1947 van gelden naar aanleiding van het beroep op onze donateurs, in 1946 gedaan.

Diverse baten.

Hiertoe behoort een bedrag van f 775.— ontvangen als restitutie van verhuiskosten van het Secretariaat van Amsterdam naar Den Haag.

Namens het Algemeen Bestuur,
J. COOPS, Voorzitter.
T. VAN DER LINDEN, Secretaris.
W. MEIJER, Penningmeester.

Verslag van de Chemische Raad van Nederland over 1947.

In 1947 heeft een delegatie van 9 leden deelgenomen aan het Congrès de Chimie Pure et Appliquée en de Conférence van de Union de Chimie te Londen.

De Chemische Raad hield één vergadering op 20 September 1947 in den Haag. Deze was hoofdzakelijk gewijd aan een bespreking van vraagstukken, verband houdend met de in 1949 in Nederland te houden Conférence van de Union. De uitnodiging hiertoe is door de Nederlandse delegatie in Londen officieel aan het Bureau der Union overgebracht en door de Conseil aanvaard. Op de vergadering in den Haag werden voorlopige besprekingen gevoerd betreffende de samenstelling van een regelingscommissie, de wijze van financiering van de Conférence, excursie-mogelijkheden e.d.

Van 1 Januari 1948 af wordt het voorzitterschap van de Chemische Raad bekleed door Prof. Dr. Ir. P. E. Verkade, het Secretariaat door Prof. Dr. W. G. Burgers, beiden te Delft, Julianalaan 136.

De Secretaris,
W. G. BURGERS.

Verslag van de Redactiecommissie van het Chemisch Weekblad over 1947.

Zoals in het jaarverslag over 1946 werd vermeld, werd in December 1946 voor het Chemisch Weekblad vergunning verleend om weer wekelijks te verschijnen, in een omvang van 16 bladzijden tekst en 8 bladzijden advertenties (incl. 4 bladzijden omslag), terwijl tevens voor het tekst-gedeelte houthoudend illustratiepapier werd toegestaan. Daardoor werd de Redactiecommissie in staat gesteld over te gaan tot uitvoering van de plannen tot hervorming zoals die zijn neergelegd in het Chemisch Weekblad van 2 Februari 1946, blz. 25. De vaste medewerking werd verkregen van 40 medewerkers, terwijl Ir. J. P. F. Huese aan de Redacteur werd toegevoegd.

De opmaak van het blad en de indeling ondergingen een wijziging als eerste stap om geleidelijk tot een geheel bevredigend resultaat te komen.

Onder de nieuwe hoofden: „Uit wetenschap en techniek”, „Onderwijs”, „Handel en economie”, „Geschiedenis”, „Bibliotheek- en documentatie-wezen” en „Veiligheid in Laboratorium en Bedrijf” werden de daarvoor geschikte kortere bijdragen opgenomen.

In 1947 verschenen 52 nummers, totaal 824 bladzijden tekst bevattende, benevens 24 bladzijden register.

In de rubrieken „Verhandelingen, Overzichten, Verslagen” en „Laboratoriummededelingen” verschenen 125 artikelen, als volgt onderverdeeld:

Op technisch-wetenschappelijk gebied	20
Op analytisch gebied	20
Op biochemisch gebied	10
Op theoretisch gebied	24
Op historisch gebied	5
Van persoonlijke aard	6
Verslagen	11
Verzamelreferaten	14
Korte of Laboratoriummededelingen	6
Polemieken	3
Diversen	6
Totaal	125

De korte artikelen, niet vallende onder „Verhandelingen, Overzichten, Verslagen” waren 82 in aantal, als volgt verdeeld over de vermelde hoofden:

Anorganische producten	1
Apparaten en installaties	6
Bibliotheek en documentatiewezen	5
Biochemie	10
Cellulose en papier	2
Cosmetica en reukstoffen	1
Congressen	4
Economische vraagstukken	1
Geschiedenis	1
Gistingsindustrie	1
Glas en keramiek	3
Grafische techniek	1
Handel en economie	4
Insecticiden, fungiciden	3
Kunststoffen	2
Leder en kunstleder	1
Onderwijs	6
Organische scheikunde	2
Petroleum, smeermiddelen en asfalt	1
Physische scheikunde	1
Plakmiddelen	3
Radiochemie	1
Statistische methodes	2
Suiker	2
Textielchemie	1
Veiligheid in laboratorium en bedrijf	4
Verf en verfgrondstoffen	5
Vetten, oliën en wasmiddelen	2
Vezelstoffen	4
Voedingsmiddelen	2
Totaal	82

De Redactiecommissie kwam 3 maal in vergadering bijeen. Zij bestond tot ultimo Juli uit Prof. Dr. Jan Smit, voorzitter, Prof. Dr. Ir. P. N. Heertjes, Prof. Ir. J. G. Hoogland, Dr. J. Kalff, Dr. C. P. A. Kappelmeier en Dr. T. van der Linden, secretaris, tevens verantwoordelijk redacteur van het blad.

Op 1 Augustus droeg Dr. T. van der Linden beide functies over aan Ir. J. P. F. Huese en maakte daarna als gedelegeerd lid van het Algemeen Bestuur deel uit van de Redactiecommissie.

In 1947 werden maatregelen genomen met het doel om het uiterlijk en de typografische verzorging van het blad verder te verbeteren.

De Secretaris,
J. P. F. HUESE.

Verslag van de Redactiecommissie van het Recueil over 1947.

Op 1 Januari 1947 traden Prof. Dr. H. J. C. Tendeloo en Prof. Dr. J. M. Bijvoet uit de Redactiecommissie. Zij werden vervangen door Dr. H. Gerding en Dr. J. M. van der Zanden. Dit bracht tevens wijziging in het Bureau der Redactiecommissie, waarin beide aftredenden werden vervangen door Mej. Dr. Ir. A. E. Korvezee en Dr. E. J. Verwey. Tot voorzitter der Redactiecommissie werd Prof. Dr. H. J. Backer gekozen, terwijl Dr. J. van Alphen het onderzitterschap op zich nam.

Met ingang van dit jaar werden verschillende typografische wijzigingen in het blad aangebracht, waartoe tegen einde December 1946 was besloten. De voornaamste wijziging was wel de wijziging van de grootte van de bladspiegel en de vergroting van de interlinie, waardoor weder tot de vooroorlogse toestand werd teruggekeerd.

Ook dit jaar gelukte het niet het Recueil op de daarvoor bestemde tijden te doen verschijnen. Steeds kwam het nummer ver over tijd. Zelfs het combineren van nummers in de aanvang van het jaar bracht geen baat. Tegen het einde van het jaar was bijna de regelmaat hersteld, toen het Decemernummer weer roet in het eten gooide als gevolg van de vertraging bij het afwerken der registers. Moesten wij in het vorige jaarverslag constateren, dat de moeilijkheden van allerlei aard overal blijkbaar nog zo groot waren, dat vlotte afwerking niet of ten minste nog niet mogelijk scheen, dit jaar kwam er bij diezelfde moeilijkheden nog een van andere aard, namelijk een afneming van de beschikbare hoeveelheid copie. Vermoedelijk is deze te wijten aan de naweën van de oorlog, waardoor de wetenschappelijke laboratoria ontbloot waren van de gewone medewerkers, de oudere kandidaten en de doctorandi, resp. de jonge scheikundige ingenieurs, of deze krachten, voor zover wel aanwezig, door het onderwijsbelang aan het wetenschappelijke werk worden onttrokken. Wij hopen en verwachten, dat deze toestand, die op het ogenblik nog voortduurt, binnen afzienbare tijd weer tot het verleden zal behoren.

De jaargang 1947 bevatte exclusief de registers 763 bladzijden (incl. 798 blz.), verdeeld over 4 gewone en 4 dubbele nummers. Behalve de gebruikelijke dubbele nummers Juli-Aug. en Sept.-October werden dubbele nummers uitgegeven over Jan.-Febr. en Maart-April.

Het Recueil bevatte in 1947 92 artikelen, waarvan 59 in de rubriek organische en biochemie, 31 in de rubriek anorganische en physische chemie en 2 in die der analytische chemie. Onder de rubriek Korte Mededelingen verschenen dit jaar geen artikelen. Van de 92 artikelen verschenen er 78 in de Engelse, 12 in de Franse en 2 in de Duitse taal.

Dit verslag moge besloten worden met het uitspreken van de wens, dat het volgende jaarverslag een optimistischer geluid mag doen horen.

Dat de chemische onderzoekers van Nederland hiertoe het hunne mogen bijdragen!

De Secretaris,
T. VAN DER LINDEN.

Verslag van de Redactie-commissie van het Chemisch Jaarboekje over 1947.

Van Chemisch Jaarboekje, deel IA, verscheen dit jaar de 26ste druk.

Gedurende het afgelopen jaar werd de voorbereiding van de nieuwe druk van het Chemisch jaarboekje, deel II, voortgezet. Veel vertraging werd ondervonden door het feit, dat vrijwel ieder, die voor medewerking werd aangesproken, zeer weinig tijd hiervoor kon vrijmaken. Veel instemming werd ondervonden voor het plan om het boekje in losbladige vorm uit te geven. Een beslissing hieromtrent is nog niet genomen, daar nog niet vast staat of de nodige mapjes verkrijgbaar zullen zijn.

De Bibliotheekcommissie maakte een aanvang met het verzamelen van de gegevens, die nodig zijn voor de eventuele uitgave van een nieuwe druk van deel IIIA en IIIB.

Aan het eind van het jaar trad Dr. Voerman af als voorzitter.

De commissie is thans samengesteld als volgt:

Dr. J. van Alphen, *voorzitter*.
Ir. R. N. M. A. Malotau, *Secretaris*.
Dr. H. Bienfait.
Dr. F. Hoeke.
Ir. J. P. F. Huese.
Dr. T. v. d. Linden.
Prof. Dr. Ir. S. C. J. Olivier.
Dr. J. M. v. d. Zanden.
Drs. J. Zwartsenberg.

De Secretaris,
R. N. M. A. MALOTAUX.

Verslag van de Bibliotheekcommissie over 1947.

In Januari van dit jaar richtte de secretaris zich met een circulaire tot de leden om de hervatting van het werk te regelen. Dit laatste geschiedde niet zonder moeilijkheden; door verhuizing en verandering van werkring van vele leden was de commissie in haar samenstelling niet meer berekend voor haar taak: het verzamelen van bibliografische gegevens in de bibliotheekcentra. Ook thans is in dit gebrek nog niet geheel voorzien. Verscheidene leden verleenden echter hun nauwgezette medewerking.

Mede op verzoek van een aantal beheerders van natuurwetenschappelijke bibliotheken werd contact gezocht met het N.I.D.E.R. om de mogelijkheid van samenwerking onder het oog te zien. Dit overleg was bij het einde van het verslagjaar nog gaande.

De commissie voelt sterk de noodzaak van de aanstelling van een — zonnig bezoldigde — kracht die het vele werk tot voorbereiding van de uitgave van een nieuwe boeken- en tijdschriftenlijst kan verrichten.

De Secretaris,
J. G. VAN GINKEL.

Verslag van de Commissie tot herziening van het Tarief voor Chemische Arbeid over 1947.

De Commissie heeft in het verslagjaar niet vergaderd.

Door enige instanties werden opmerkingen ingezonden over het in de Algemene Vergadering van 20 December 1946 aangenomen tarief, alsmede voorstellen tot aanvullingen. Deze zullen bij een eerstvolgende herziening van het Tarief worden beantwoord.

In de samenstelling van de Commissie kwam geen wijziging.

De Secretaris,
L. H. LOUWE KOOIJMANS.

Verslag van de Onderwijscommissie over 1947.

De Onderwijscommissie heeft zich in een aantal besprekingen bezig gehouden met de plannen tot reorganisatie van het Middelbaar en Voorbereidend Hoger Onderwijs. Hierbij kwamen in het bijzonder in discussie het schema-Bolkestein en de positie van het chemie-onderwijs, vooral ook met het oog op het te klein aantal lessen, voor dit vak uitgetrokken. Over een en ander werd aan het Algemeen Bestuur advies uitgebracht voor het indienen van een tweetal requesten aan de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Verder organiseerde de commissie in samenwerking met de Vereniging van Leraren in Natuur- en Scheikunde een symposium over *Physische Meetmethodes in de Analytische Chemie*.

De Secretaris,
H. R. BRUINS.

Verslag van de Centrale Commissie voor het Analystexamen over 1947.

Op 1 Januari 1947 traden uit de Centrale Commissie de voorzitter Dr. J. M. van der Zanden en Dr. J. Kooy. Zij werden vervangen door Mej. Dr. S. Westendorp Boerma en Dr. G. B. R. de Graaff. Tot voorzitter werd door de Algemene Vergadering Ir. H. J. Rijks gekozen.

Door deze mutaties kwam er ook wijziging in het Bureau der Centrale Commissie, dat in het verslagjaar als volgt was samengesteld: Ir. H. J. Rijks, Voorzitter, Dr. J. van der Lee, secretaris en Dr. G. B. R. de Graaff.

Als buitengewoon lid van de Centrale Commissie, benoemd in overleg met de Vereniging van Opleiders, trad Ir. W. van den Broek op.

Alle examens hadden dit jaar een normaal verloop. Wat de klinische analystexamens betreft, werd tot invoering van het tweemaal per jaar afnemen der examens overgegaan. Het afnemen dezer examens geschiedde nog op basis van het oude programma en als overgangsmaatregel werd voor dit jaar nog dispensatie verleend van de bepaling, dat er tussen het eerste en tweede gedeelte van het klinische analystexamen tenminste een half jaar moest zijn verlopen.

Het aantal kandidaten vertoonde dit jaar het volgende beeld.

Examen algemene ontwikkeling	162
Analystexamen eerste gedeelte	862
" II A	94
" II B	25
Klinisch analystexamen eerste gedeelte, I C	214
" " tweede " II C	178
Materiaallaborantsexamen eerste gedeelte	2
" " aanv. " "	8
" " tweede " "	4
Botanisch analystexamen eerste gedeelte	7
" " tweede " "	2

De Centrale Commissie vergaderde dit jaar tweemaal afzonderlijk en eenmaal met de voorzitters der examencommissies. Op deze vergaderingen werden behalve algemene belangen, de analystexamens

rakende, enige wijzigingen van en toevoegingen aan de exameneisen van enkele analystexamens behandeld. Zo werden o.a. aan de eisen voor het analystexamen II A de kennis van de bereiding van een gemiddeld laboratoriummonster en die van de monsterneming bij bepaalde rubrieken toegevoegd. Bovendien werd aan de bestaande rubrieken een tweetal toegevoegd, nl. rubriek 29. Technische producten, die niet als technische chemicaliën of grondstoffen beschouwd mogen worden en rubriek 30. Onderzoek van gewassen.

Een enquête werd ingesteld naar de behoefte van een of meer rubrieken betreffende de technisch-hygiënische analyse, terwijl rubrieken ten dienste van in de textielindustrie werkzame analisten werden voorbereid.

In de loop van het verslagjaar werd Ir. M. J. Schoen, die in de plaats van Prof. Ir. Forbes als vertegenwoordiger van de Commissie voor de Materiaal-laborantsexamens van de Bond voor Materialenkennis tijdelijk in de Centrale Commissie zitting had, vervangen door Ir. J. S. Doting.

Een woord van dank aan allen, die hetzij door het beschikbaar stellen van laboratoria en examenlokalen, hetzij als examiner of in andere hoedanigheid bijdroegen tot de vervulling van de taak der Commissie, moge hier wederom een plaats vinden.

De Secretaris,
J. VAN DER LEE.

Verslag van de Financiële Commissie over 1947.

De Commissie bestond gedurende het verslagjaar uit de heren: Dr. W. Meyer, aangewezen door het Algemeen Bestuur, Dr. G. L. Voerman en Ir. D. A. Tholen, de laatste als beherend lid.

Volgens rooster trad Dr. Voerman aan het einde van het jaar af. In de vacature werd door de Algemene Vergadering van December 1947 voorzien door de verkiezing van de heer Ir. F. G. Waller Jr.

Van de penningmeester der Vereniging werd een bedrag van f 10.000,— ter belegging ontvangen.

De mantels der effecten worden bewaard in een safeloket van de Rotterdamsche Bank, kantoor Bezuidenhout, te 's-Gravenhage. Tot dit loket hebben slechts twee leden der Commissie gezamenlijk toegang. Op grond van de Overheidsvoorschriften worden de couponbladen en receptissen door deze Bankinstelling bewaard.

De Beheerder,
Ir. D. A. THOLEN.

Verslag der Historische Commissie over 1947.

De Commissie kreeg geen werken aangeboden, die voor opneming in onze bibliotheek in aanmerking kwamen.

Daar de bibliotheek de laatste jaren niet meer onder direct deskundig toezicht stond, heeft de Commissie omgezien naar een andere ruimte. Met toestemming van het Bestuur der Ned. Chem. Vereniging is de bibliotheek thans (in bruikleen) gedeponereerd in het Rijksmuseum voor Geschiedenis der Natuurwetenschappen, Steenstraat 1 A, Leiden, waardoor zij ongetwijfeld beter aan haar doel zal beantwoorden dan tot nog toe het geval was.

De Secretaris,
R. HOOYKAAS.

Verslag van de Commissie voor Analysevoorschriften over 1947.

Het Bestuur onderging één wijziging door het aftreden van Dr. Voerman (Voorzitter), die zich niet herkiesbaar stelde en vervangen werd door Drs. Joh. Göbel te Heemstede.

Ook dit jaar heeft de Commissie geen rechtstreekse aanvragen voor analysevoorschriften ontvangen; op het gebied der opstelling van analysevoorschriften heerst in de laatste tijd een grote activiteit en verschillende instanties zijn er toe gekomen commissies te benoemen, die elk op hun eigen gebied analysevoorschriften opstellen, terwijl bovendien het Centraal Instituut voor Materiaalonderzoek, dat over laboratoria op velerlei gebied beschikt, voorschriften uitwerkt voor die analyses, welke niet op het gebied van bepaalde commissies vallen.

Daar onze Commissie zich steeds beperkt heeft tot het voldoen aan aanvragen en in beginsel niet zelf het initiatief heeft genomen om voorschriften samen te stellen, vragen wij ons af, of in de behoefte aan analysevoorschriften thans zo goed voorzien wordt, dat onze Commissie langzamerhand overbodig begint te worden. Ten tijde harer oprichting was zij ongeveer de enige, die zich met dit onderwerp bezig hield; thans zijn er echter zo veel specialisten, die elk op hun eigen gebied voorschriften kunnen ontwerpen met veel meer kennis van zaken dan onze — uiteraard heterogene — Commissie, dat wellicht dit werk beter, geheel aan die commissies kan worden overgelaten.

De Secretaris,
C. J. SNIJDERS.

Verslag van de Commissie T. en C. over 1947.

De werkzaamheden van het Bureau der Commissie, dat ook dit jaar geen wijziging onderging, bleven uiterst gering.

Ook nu ontbraken aanvragen om tewerkstelling als volontair of in werkverschaffing geheel als gevolg van de nog steeds bestaande vraag naar academisch gevormde krachten.

Ook de vraag naar analisten was zo mogelijk nog groter.

In de loop van het jaar werden de kaarten aan de ingeschrevenen ter completering toegezonden. Het resultaat hiervan was, dat het merendeel der nog op 1 Januari 1947 ingeschrevenen op verdere inschrijving geen prijs bleek te stellen.

Bedroeg op 1 Januari 1947 het aantal ingeschreven werkzoekenden op papier nog 70, van wie 45 met academische opleiding, deze getallen bleken op 31 December 1947 resp. te bedragen 16 en 7. Vrijwel alle ingeschrevenen zochten verbetering van positie, behoorden dus niet tot de werklozen.

Slechts enkele informaties naar werkkrachten, nl. 3, bereikten het Bureau. Het merendeel betrof analisten.

68 brieven, waarin werkzoekenden op in dag- en weekbladen voorkomende advertenties werden opmerkzaam gemaakt, werden verzonden.

De uitgaven der Commissie, wederom slechts uit portii bestaande, waren f 17.60.

HET BUREAU DER COMMISSIE.

Verslag van de Commissie voor Maatschappelijke Belangen over 1947.

De Commissie heeft over 1947 geen werkzaamheden verricht. Zij heeft in dit jaar niet vergaderd.

De Secretaris,
J. RINSE.

Verslag van de „Commissie voor Fysische Constanten” der Nederlandse Chemische Vereniging over 1947.

De samenstelling der Commissie bleef in 1947 ongewijzigd als volgt:

Prof. Dr. J. P. Wibaut, voorzitter.

Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek.

Ir. J. J. de Lange,

Dr. J. M. Stevels,

Dr. W. J. van Weerden,

Dr. Ir. J. Smittenberg, secretaris.

Zij kwam viermaal bijeen, waarvan tweemaal samen met het Dagelijks Bestuur der Nederlandse Chemische Vereniging.

De werkzaamheden der Commissie werden dit jaar nog langs dezelfde lijnen als voorgaande jaren voortgezet:

1. In de eerste helft van 1947 kwamen rapporten gereed van Dr. W. M. Smit over aanbevolen apparatuur en methodiek voor de bepaling van het *smeltpunt* en het *kookpunt*. Een achttal laboratoria werd bereid gevonden, apparaten volgens de aanwijzingen dezer rapporten te bouwen. Zodra deze gereed zijn en de te bezigen thermometers onderling zijn vergeleken, zullen smeltpunt of kookpunt van door onze Commissie te verstrekken preparaten door deze laboratoria volgens voorschrift gemeten worden, om een goed gefundeerd oordeel te krijgen over de voorgestelde apparatuur en methodiek en over de daarmee te bereiken nauwkeurigheid en reproduceerbaarheid.
2. In de loop van 1947 kwam het experimentele onderzoek van Ir. J. Verheus en Dr. W. M. Smit ten behoeve van een „handleiding voor bouw en toetsing van eenvoudige laboratorium-apparatuur voor „*rectificerende destillatie*” gereed, zodat de verschijning van deze handleiding in 1948 kan worden tegemoet gezien.
3. In September 1947 is een begin gemaakt met een experimenteel onderzoek ter toetsing van het door Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek opgestelde nieuwe concept-standaard voorschrift voor nauwkeurige *viscositeitsmeting* aan betrekkelijk kleine vloeistofmonsters. Dit onderzoek wordt onder leiding van Prof. Overbeek uitgevoerd door de heer G. Sprokel, te Utrecht.
4. Op 21 Mei 1947 werd door onze Commissie te Delft een symposium georganiseerd over „*Kristallografische methodes*”, met als sprekers Dr. Bannister (Londen), Dr. Perdok (Groningen) en Drs. Fransen (Delft). Voor- en nadelen van de goniometrische en de röntgenografische methodes ter identificatie en determinering van kristallijne organisch-chemische verbindingen werden hier met elkaar vergeleken. Onze Commissie heeft belangstelling voor beide methodes en overweegt middelen om onderzoek en toepassing te bevorderen.
5. Over de werkzaamheden onzer Commissie werd door Prof. Wibaut uitvoerig gerapporteerd aan de „Union internationale de Chimie” en aan de door de Union ingestelde „Commission des données physico-chimiques” en „Commission des étalons physico-chimiques”, teneinde *internationaal overleg* inzake standaardisering van meetmethodes en normalisering van temperaturen, drukken en golflengten te stimuleren.

Prof. Overbeek nam namens onze Commissie zitting in een door de Hoofdc commissie voor de Normalisatie in Nederland ingestelde Commissie (70) tot normalisatie van het begrip „nauwkeurigheid van meetresultaten”.

Het in Juli 1946 door onze Commissie aan de Nederlandse Chemische Vereniging gedane voorstel tot oprichting van een „Centraal Instituut voor Fysische Constanten” kreeg in 1947 een begin van verwezenlijking, doordat op 9 Mei 1947 de oprichtingsacte van de „*Stichting Centraal Instituut voor Fysisch Chemische Constanten*” gepasseerd werd en op 16 December 1947 de eerste vergadering van het (nog niet voltallige) Curatorium dezer Stichting gehouden werd.

Op grond van de stichtingsacte treedt thans onze „Commissie voor Fysische Constanten” op als Bestuur der Stichting. Het door ons in Juni 1947 ontworpen beperkte werkprogramma werd door het Curatorium goedgekeurd, waarna op basis daarvan een begroting voor 1948 opgesteld werd. In de loop van 1948 zal getracht worden, gastvrijheid te krijgen in een Universiteitslaboratorium en twee of drie functionarissen aan het Centraal Instituut te verbinden.

Voor de Commissie voor Fysische Constanten.

De Secretaris,
J. SMITTENBERG.

Verslag van de Commissie voor Voordracht en Publicatie over 1947.

De commissie was over 1947 als volgt samengesteld: Dr. Ir. R. Houwink, voorzitter; Dr. C. P. A. Kappelmeier, lid; Dr. H. Gerding, secretaris.

De werkzaamheden van de commissie beperkten zich ook dit jaar tot de langzamerhand tot traditie geworden beoordeling van de sprekers tijdens de algemene vergaderingen en het maken van enige aanvullingen voor de lijst van aanbevolen sprekers. Wat betreft het eerste punt was het door het verblijf buitenslands van de gehele commissie ten tijde van de algemene vergadering van de Chemische Vereniging in Juli 1947 onmogelijk om voor een beoordeling der sprekers op de sectievergaderingen — zo zij daartoe de wens te kennen zouden hebben gegeven — te zorgen. Voor de algemene vergadering op Vrijdag 19 December 1947 is dit echter voor zover mogelijk geschied. De wenken voor sprekers en schrijvers werden in 1947 uitgegeven onder auspiciën van de Centrale Commissie uit diverse verenigingen.

In verband met het reeds lang zitting hebben, van het begin af, van alle leden der commissie en het gebrek aan tijd, dat zich bij hen openbaarde, leek het de commissie wenselijk, om aan het einde van 1947 en bloc af te treden. Na velerlei besprekingen gelukte het om de heren Ir. A. W. van Seters, Dr. H. C. J. de Decker en Dr. J. J. A. Blekkingh bereid te vinden om resp. als voorzitter, secretaris en lid der nieuwe commissie voor voordracht en publicatie op te treden, waarmede het algemeen bestuur van de Nederlandse Chemische Vereniging zich kan verenigen, terwijl Dr. Houwink als voorzitter der centrale commissie voor voordracht en publicatie nog als lid der commissie der Nederlandse Chemische Vereniging zal blijven fungeren, dat laatste op verzoek van het algemeen bestuur van de Ned. Chemische Ver.

De Commissie voor voordracht en publicatie,
De Secretaris,
H. GERDING.

Uit Wetenschap en Techniek

De isolering en zuivering van de in lever aanwezige „factor” tegen perniciëuse anaemie

Zoals degenen, die de zittingen hebben bijgewoond van de 5e sectie van het internationale congres over analytische chemie, dat van 1—3 Juni te Utrecht werd gehouden, reeds bij monde van de voorzitter van deze sectie, Prof. Dr. B. C. P. Jansen hebben vernomen, heeft Dr. E. Lester Smith, biochemicus van de Glaxo Laboratories, Ltd., te Greenford, Middlesex, kort geleden uit lever een stof geïsoleerd, die in uiterst geringe hoeveelheid een gunstige werking heeft tegen de perniciëuse anaemie van de ziekte van Addison. De veel toegepaste leverkuren hadden het bezwaar, dat zulke grote hoeveelheden lever moesten worden toegediend, dat al spoedig bij de patiënten een niet te overwinnen tegenzin optrad, waarna werd overgegaan tot het toedienen van de inmiddels bereide leverextracten. Deze extracten bleken echter een nog onbekende „factor” te missen welke in lever wel aanwezig was. Sindsdien is de jacht op deze „missing link” geopend.

Wij troffen nog enkele bijzonderheden aan in The Chemical Age van 19 Juni 1948 blz. 851, waaraan het volgende is ontleend.

Smith, bijgestaan door zijn medewerkers Hurran, Emery en Parker begon tien jaar geleden aan een onder-

zoek dat ten doel had om deze — in lever blijkbaar aanwezige — werkzame factor, waaraan de gunstige werking tegen de perniciëuse anaemie werd toegeschreven, op te sporen.

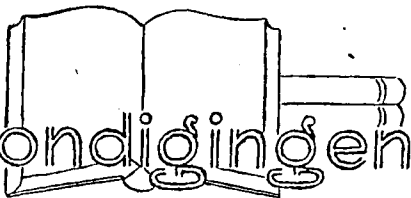
Op een bijeenkomst van de Biochemical Society te Oxford deelde Smith kort geleden mede, dat hij deze tot nu toe onbekende stof in handen had gekregen. *) Na herhaalde zuivering, waarbij de werkzaamheid tot het 30-voudige kon worden opgevoerd, werd op 20 Mei 1948 een rode kristallijne stof verkregen, die in een tot nu toe ongekend kleine dosis, werkzaam is tegen perniciëuse anaemie. Een dosis van 14 gamma (5.10⁻⁷ ounce) zal voldoende zijn voor een patiënt. Een dergelijke kleine dosis is een novum, vergeleken bij de hoeveelheden die van de tot nu toe bekende biologische preparaten nodig zijn.

Voor het bereiden van 1 g van deze kristallen is ongeveer 40 ton lever nodig!

Smith deelde nog mede, dat thans het vaststellen van de constitutie op het programma staat, waarvoor echter eerst een hoeveelheid lever van ca. 100 ton zal moeten worden verwerkt. Wanneer de bouw van het molecule opgehelderd zal zijn, zal getracht worden om deze stof te synthetiseren.

*) Bijna tegelijkertijd hebben onderzoekers in de U.S.A. bekend gemaakt dat zij eveneens de „ontbrekende factor” hebben gevonden. Nadere bijzonderheden zijn hier echter nog niet bekend.

Boek aankondigingen

620.2

J. F. van Oss, *Warenkennis en Technologie*, Deel I, anorganische Waren, Elsevier Publishing Company, inc., Amsterdam 1948, 736 pag. f 24.— (de overige twee delen verschijnen nog dit jaar).

In zijn huidige omvang kan het boekwerk het best gekarakteriseerd worden als een systematische encyclopaedie der Warenkennis. Elk deel heeft zijn uitvoerige alphabetische index. Aan het eind van deel III komt bovendien een algemeen alphabetisch register. In tegenstelling met een encyclopaedie is het geheel echter het werk van één man, met alle baat die daaruit praktisch aan mogelijkheden van verwijzing naar andere plaatsen in de tekst voortkomt, maar vooral ook met de geestelijke winst van een overal gelijke doelstelling, de behoefte van de schrijver de gemeenschap te dienen met kennis die voor de welvaart nuttig is. Zo is het geheel gelijkelijk bruikbaar als studieboek en als lexicon.

De schrijver heeft de ontwikkeling van verschillende takken van handel en nijverheid zelf van nabij meegemaakt, veel ook op zijn Amerikaanse reizen gezien. Uit hetgeen in vakbladen en octrooien te vinden was, heeft hij naar zijn persoonlijke gedachte een keuze gemaakt, wat voor de verdere ontwikkeling der wereldvoorziening met waren van belang zou zijn. Hierbij spelen behalve vragen van techniek ook kwesties van kostprijs, van totale grond-

stofpositie, van verbruik een voorname rol. De nodige statistieken zijn in de tekst van alle hoofdstukken verwerkt.

Het eerste deel geeft een eenvoudig overzicht van de anorganische scheikunde, daarna hoofdstukken over metalloïden, anorganische chemicaliën en kunstmest, stenen, slijpmiddelen, gesteenten, glas, email en geëmailleerd goed, aardewerk, metalen. Vergelijking met de vorige druk doet zien, dat niet alleen het aantal afbeeldingen sterk is vermeerderd — meer dan 300 in deel I — en nieuwe statistieken toegevoegd zijn, maar dat ook op alle gebied met de vooruitgang der techniek rekening is gehouden, zodat voor vele bedrijven suggesties voor vernieuwingen uit de nieuwe tekst zullen opkomen.

J. Straub.

* * *

532.5

Angewandte Hydraulik von Robert Dubs. Rascher Verlag, Zürich 1947, 16 x 23 cm, 416 pp., 180 Abb., geb. Schw. Fr. 29.50.

De schrijver, hoogleraar in de werktuigbouwkunde aan de Eidgenössischen Technischen Hochschule in Zürich, geeft in dit boek een verhandeling over de hydraulica, waarbij zoveel mogelijk is gestreefd naar volledigheid, terwijl bij de behandeling der verschillende onderwerpen steeds gezocht is naar de eenvoudigste oplossing.

Achtereenvolgens behandelt de auteur de hydrostatica, de hydrodynamica en de hydrometrie. In de inleiding worden de natuurkundige eigenschappen van water, het voorkomen, de samenstelling en de algemene eigenschappen vermeld.

Vooraf hetgeen wordt gezegd over de turbulente stromingen, een onderwerp waarvan tot nu toe weinig in formules is kunnen worden vastgelegd is zeer lezenswaardig en uitvoerig behandeld. Vele gegevens zijn opgenomen, ontleend aan proeven welke de schrijver op dit gebied gedaan heeft.

In het hoofdstuk hydrometrie worden de methodes behandeld voor het meten van de per tijdseenheid doorstromende hoeveelheid vloeistof in leidingen e.d., waarbij zowel de directe als de indirecte metingen aangegeven zijn.

Vele figuren, enkele foto's en verscheidene uitgewerkte getallenvoorbeelden verduidelijkten ten zeerste de behandelde stof.

Gezegd kan worden dat de schrijver volkomen geslaagd is in hetgeen hij met deze uitgave beoogde, nl. de praktijksingenieur wegwijs te maken in het doolhof van problemen, die zich in de hydraulica voordoen. Ook voor hen die de studie aan een technische hogeschool volgen kan dit boek, dat aan het slot een uitvoerig literatuur-overzicht bevat, een grote steun zijn.

W. C. van Etten.

* * *

576.8.097.31 : 612.017.1

William C. Boyd, Ph.D., Associate Professor of Biochemistry, Boston University, School of Medicine, Fundamentals of Immunology. Interscience Publishers, Inc., New York, London, second edition, 1947, 503 blz., 50 fig., 16 x 23 cm, geb. \$ 6.00.

Het lijkt een onbegonnen werk om de grote massa van immunologische verschijnselen in overzichtelijke vorm en in een niet al te omvangrijk boek te behandelen. Wij hebben dan ook grote bewondering voor de moed van de auteur om een inleiding tot de immunologie te schrijven, die — zoals hij in zijn voorwoord zegt — geschikt moet zijn voor medische studenten, chemici, biologen en anderen, die zich interesseren voor de grondbeginselen van deze wetenschap.

Het feit dat van de serologie het meeste bekend is, doet min of meer automatisch de opvatting ontstaan dat de serologie het belangrijkste onderdeel van de immunologie is. In het eerste hoofdstuk — Immunity and Immunology — wijst Boyd op de dikwijls „vergeten” hoofdstukken van de immunologie, de ontstekingsprocessen, de rol van de leucocyten bij de phagocytose van ziekteverwekkers, enz.; gebieden, waar ons weten nog ontstellend tekort schiet. Meer aangetrokken voelt de chemicus zich natuurlijk tot de hoofdstukken Antibodies and Antibody Specificity, Antigens en Antibody-Antigen Reactions. Hier toch zien wij dat de chemische methode ons veel verder brengt bij de bestudering van het zo merkwaardige vraagstuk van de specificiteit van de serologische reacties. Natuurlijk wordt hier de nadruk gelegd op het werk over de synthetische antigenen (Landsteiner), waaruit blijkt dat antilichamen gericht kunnen worden op bekende chemische groepen in het antigeen molecuul.

Doch de geïnteresseerde chemicus zouden wij willen aanraden om eveneens te lezen de hoofdstukken Cell Antigens, Blood Groups, Complement and Complement Fixation, Anaphylaxis and Allergy, Allergy and Immunity; Bacteria; Viruses; Parasites en Practical Use of Immunity; Artificial, and Naturally Acquired. Niet alleen is dit noodzakelijk om een indruk te krijgen van de betekenis van de immunologie voor de medische wetenschap, het is ook belangrijk om te beseffen hoever de betrekkelijk eenvoudige theorieën van Ehrlich, Bordet, Heidelberger, Marrack, Pauling e.a. nog van de werkelijkheid

af staan, m.a.w. hoeveel feiten een theorie op dit gebied zal moeten kunnen omvatten.

Hier en daar krijgt men de indruk dat het aantal vermelde feiten voor een „Inleiding” wel wat groot is, waardoor de grote lijnen (zo al aanwezig in dit moeilijke gebied) enigszins vervagen. Dit neemt niet weg dat de auteur in zijn opzet zeker geslaagd is en dat zijn boek grote waarde heeft om een inzicht te krijgen in de chemische achtergrond van de immunologische verschijnselen. Rest nog te vermelden dat elk hoofdstuk voorzien is van een uitgebreide literatuurlijst en dat het laatste omvangrijke hoofdstuk (Laboratory and Clinical Technique) een goede steun zal zijn voor hen die immunologische experimenten willen verrichten.

H. L. Booij

* * *

577.16

De vitamines, door Dr. J. J. Hoff, C. G. Hoff-Vermeer, Ir. Dr. J. P. Spruyt, 8ste druk. J. Noordduyn en Zoon N.V. Gorinchem, 1947, 14 x 19 cm, 168 pp., ing. f 2.75.

Dat van dit boek sinds 1932 de achtste druk verschijnt is wel een aanbeveling op zich zelf. Het onderwerp, waarover dit boek handelt, maakt wel een snelle openvolging van herdrukken noodzakelijk, wil het up to date blijven. Zo vinden we de synthese van vitamine A, gevonden door Aréns en van Dorp, in deze druk nog niet genoemd. Op blz. 57 staat een ietwat storende drukfout; hier wordt geschreven over enige factoren van het vitamine B-complex, waarmee natuurlijk bedoeld wordt het vitamine B-complex. In dit hoofdstukje wordt dan o.a. gesproken over de anaemiefactor; volledigheidshalve had hierbij het folinezuur genoemd kunnen worden.

Overigens is ook deze druk goed verzorgd en geheel bijgewerkt. De schrijvers behandelen in opéenvolgende hoofdstukken de geschiedenis, eigenschappen, deficiëntieverschijnselen, functie, enz. van de verschillende, tot dusver bekende, vitamines, en laten hierna een hoofdstuk volgen over het voorkomen van de vitamines in onze voedingsmiddelen en een tabel van de eigenschappen der vitamines.

Als aanvullend gedeelte volgt dan een beschrijving van de voeding in de japanse interneringskampen op Java en van de vitamines en voeding in de tropen met tabellen over het vitamine-gehalte van verschillende tropische producten. Ten slotte volgen enige dieetschema's voor de meest doelmatige voeding in de tropen.

Voor ieder, die in onze voeding belang stelt, is ook deze achtste druk een nuttig en belangrijk boekje, dat warm aanbevolen kan worden.

J. Schrage.

* * *

92(B. Brauner).

92(F. Wald).

Two Czech Chemists: Bohuslav Brauner (1855—1935), Frantisek Wald (1861—1930) by Gerald Druce, M. A., M. Sc. (Lond.), R. Nat. Dr. (Prague), F.I.C., etc. Published for The Association of Czechoslovak Scientists and Technicians and the Czechoslovak Research Institute, London by The New Europe Publishing Company Limited, 29, Great James Street, London, W. C. 1, 1944, 67 pp.

Sedert 24 Februari van dit jaar staat Tsjechoslowakije weer in het centrum van de belangstelling, maar niet op een gebied dat voor een behandeling hier in aanmerking komt. Dat was in 1925 wel het geval, toen een aflevering van het Rec.trav.chim. verscheen (44, 281—628), door B. Brauner's vrienden en leerlingen geheel aan deze verdienstelijke tsjechische chemicus gewijd. G. Urbain's boeiende bijdrage „Discours sur les éléments chimiques et les atomes” was een welverdiend eerbetoon aan de onderzoeker, op wiens verdienste door schr. dezes in het

Chem. Weekblad van 1925 (22, 242—247) nader werd gewezen (een tsjechische vertaling verscheen in „Přiroda“ 18, 166—167, zonder de uitvoerige bibliografie).

In 1928 kon in het Chem. Weekblad (25, 575—579) een verslag worden opgenomen van het te Praag (26—29 Mei) gehouden 6de Tsjechische Congres voor natuuronderzoekers, medici en ingenieurs, waarin veel belangrijk werk van de tsjechische chemici tot uiting kwam.

Als resultaat van een uitvoerige bespreking op dit congres kwam, in navolging van ons Rec.trav.chim., het tijdschrift „Collection des travaux chimiques de Tchécoslovaquie (Collection of czechoslovak chemical communications)“ in begin 1929 tot stand. De verschijning moest echter in November 1939, toen ook de Tsjechische Universiteit te Praag werd gesloten, worden gestaakt.

Een daad van piëteit was dan ook het schrijven tijdens de oorlog door Dr. Druce van het boekje, waarvan de titel hierboven is opgenomen. Het geeft een duidelijk beeld van de betekenis van de twee chemici, wier werk vooral aan de ouderen onder ons zo welbekend is. De lezing kan ten zeerste worden aanbevolen aan hen, die in de gedachtengang van dit tweetal merkwaardige personen willen doordringen. Maar zij herlezen dan ook vooral Urbain's bovengenoemde „hommage au professeur Bohuslav Brauner“.

W. P. Jorissen.

* * *

591.132[576.314] : 599.1

F. M. Muller: „Over vertering van celwandkoolhydraten door herbivore zoogdieren“. Publicatie No. 14 van het Nederlands Proefstation voor Stroverwerking te Groningen. (Stencil). Groningen, Maart 1947. Geen uitgever of prijs. Formaat 14 x 22, 62 pp. en 12 uitslaande tabellen.

Dit literatuuroverzicht wordt door de schrijver ingeleid met een bespreking van de onderzoekingen naar de microorganismen, die verantwoordelijk gesteld moeten worden voor de vertering van cellulose in het spijsverteringskanaal van herbivore zoogdieren. De conclusie, uit deze onderzoekingen te trekken, is, dat anaerobe, boterzuur-vormende coccen de belangrijkste rol spelen.

Bij niet-herkauwers zetelen deze cellulose-splitsers voornamelijk in blinde en dikke darm; bij herkauwers vindt men ze vooral in de pens.

In het tweede gedeelte van de publicatie wordt de voedingswaarde van natuurlijke cellulosebronnen beoordeeld op grond van de onderzoekingen van Kellner en diens school. Hieruit is komen vast te staan, dat lignine de vertering van cellulose en de begeleidende osanen nadelig beïnvloedt.

Voor de veevoedingsleer is dit resultaat van veel belang, want er volgt uit, dat graanstro in verband met het lagere lignine-gehalte een betere grondstof voor de voedercestofbereiding zal zijn dan hout.

Het derde belangrijke onderwerp dat dan tenslotte ter sprake komt, is de uitvoering van de voedercestof-bereiding uit stro in de praktijk.

Schrijver bespreekt in dit verband allereerst het minder of meer geschikt zijn van de verschillende graanstro-soorten en houdt zich vervolgens bezig met de economische aantrekkelijkheid van enige in de literatuur beschreven ontsluitingsmethodes. Het ligt blijkbaar in de bedoeling van het Nederl. Proefstation voor Stroverwerking op dit terrein in de toekomst een eigen onderzoek uit te voeren.

De voedingsmiddel-analyticus moge in dit vlot geschreven en goed gedocumenteerde rapport een nieuwe aansporing vinden om — waar mogelijk — het gegeven „ruwe celstof“ te vervangen door waarden voor cellulose en hexosanen, pentosanen en lignine. In verband hiërmede was het misschien nuttig geweest, indien schrijver in de literatuurlijst het fraaie stuk van J. D. Reid, G. H. Nelson en S. J. Aronovsky: Ind. Eng. Chem. Anal. Ed. 12, 255—259 (1940) had opgenomen.

D. A. A. Mossel.

340.67

Rhodes, H. T. F. Forensic Chemistry; 2nd rev. ed. London, Chapman and Hall, 1946, VIII, 164 blz., 15 sh.

Een interessant boekje, dat in 156 bladzijden de gerechtelijke scheikunde behandeld aan de hand van voorbeelden uit de praktijk. Deze tweede druk was wenselijk, omdat op het gebied der micro-chemische techniek grote vooruitgang was gemaakt voor het onderzoek van vlekken en stofdeeltjes.

Toch blijft dit onderzoek uiterst moeilijk en staat eigenlijk nog in de kinderschoenen lezen we in de voorrede van de tweede druk.

Een aanwinst van deze druk is de beschrijving van een kwalitatieve micro-chemische methode, waarbij het Stas-Otto principe kan worden toegepast op onderzoek van stof en ander materiaal. Dit boekje is niet alleen bedoeld voor chemici, die speciaal de gerechtelijke chemie beoefenen doch ook voor diegenen, die met dit onderdeel van chemisch onderzoek incidenteel te maken hebben.

Een uitgebreid register van literatuurvermeldingen besluit dit interessante boekje.

Dit boek is opgenomen in de bibliotheek van het organisch-chemisch laboratorium der Universiteit te Amsterdam.

A. J. P. Wibaut-van Gastel.

* * *

544[543.8]

Openshaw, H. T., D. Phil. (Oxon) A Laboratory Manual of Qualitative Organic Analysis; Cambridge, The University Press, 1946, 95 blz., 6 sh.

Zoals de schrijver in de voorrede mededeelt is dit boekje ontstaan uit getypte voorschriften voor de studenten aan de Universiteit van Manchester.

Dit boekje onderscheidt zich van de doorsnee praktijkboeken voor organische chemie door de uitgebreide voorschriften bij de uitvoering van eenvoudige kwalitatieve reacties. Alle mogelijke omzettingen voor onderscheidene groepen van verbindingen worden behandeld aan de hand van een gedetailleerd voorschrift voor de uitvoering ervan, zoals nitratie, bromering, oxydaties, maken van pikraten, bereiden van sulfonamiden enz. Van tal van verbindingen zijn fysische constanten in tabellen ondergebracht, hetgeen het boekje voor het gebruik van groter waarde maakt.

Als hulpmiddel bij de hier te lande bestaande praktijkboeken is het zeker aan te bevelen.

Dit boek is opgenomen in de bibliotheek van het organisch-chemisch laboratorium der Universiteit van Amsterdam.

A. J. P. Wibaut-van Gastel.

* * *

66.047 : 535.211 : 666.293

J. H. Nelson en H. Silman, The Application of Radiant Heat to Metal Finishing.

A critical Survey of the Infra-red Process for the Stoving of Paints and Enamels. Tweede herziene druk Chapman & Hall, Londen. 1945. 91 blz, 45 figuren, 14 x 22 cm, 8 s. 6 d.

Het oogmerk van de schrijvers is vooral het voorlichten van de gebruikers van toestellen voor het opwekken van stralende warmte. Niet gebonden zijnde aan fabrikanten van dergelijke toestellen, kunnen zij bij deze voorlichting geheel objectief te werk gaan.

De meeste aandacht is besteed aan de belangrijkste toepassing: het drogen van lak op metaaloppervlakken. In de inleiding wordt vermeld, in welke mate men de droogduur door stralende warmte heeft kunnen verkorten de grootste tijdsbesparing wordt bereikt bij lakken, waarvan het droogproces hoofdzakelijk op polymerisatie berust. Bij lakken, die drogen door verdamping van een

oplosmiddel is het verschil met convectie-ovens betrekkelijk gering.

In 10 bladzijden worden de beginselen van de warmte-overdracht behandeld, waarbij uiteraard de overdracht door straling prevaleert. In andermaal 10 bladzijden wordt de historische ontwikkeling van het oorspronkelijke „infrarood“-proces (1935) geschetst, waarop een beschrijving volgt van de reflectoren- en de voor de vervaardiging daarvan gebezigde materialen.

De hoofdschotel vormt het hoofdstuk gewijd aan de behandeling van drooginstallaties; dit is verlucht met een aantal duidelijke tekeningen en foto's. Ook met gas verhitte stralers komen ter sprake.

Een beknopt hoofdstuk over laksoorten en een interessante beschouwing over de huidige en toekomstige toepassingsmogelijkheden van stralende warmte besluiten dit werkje dat voor hen, die „radiant heat“-toestellen willen aanschaffen of vervaardigen, een nuttig en belangrijke gids kan zijn.

J. H. D. Heine.

541.1:541.18

Inleiding tot de fysische chemie, de kolloïdchemie in het bijzonder, voor biologen en medici, door Dr. H. R. Kruyt, 11de verbeterde druk. H. J. Paris, Amsterdam, 1947. 207 pp., 74 fig., 13,5 x 21 cm. geb. f 6.—

Van Kruyt's „Inleiding tot de fysische chemie“ waarvan de uitgevers de goed verzorgde 11e verbeterde druk het licht hebben doen zien, verschijnt gemiddeld om de 2 jaar een nieuwe druk. Dit alleen reeds maakt eigenlijk een aanbeveling overbodig. Deze inleiding bedoeld als studieboek voor biologen en medici heeft door zijn heldere uiteenzettingen zijn weg ook naar vele afgestudeerden voor andere richtingen gevonden. De ervaren docent is er voortreffelijk in geslaagd voor studenten de weg naar het „begrijpen“ te effenen, door bij ieder hoofdstuk uitgaande van de eenvoudigste gegevens met weinige maar glasheldere zinnen tot de kern door te dringen. Velen, die

de collegebanken reeds lang achter zich hebben zullen het eveneens met vrucht kunnen raadplegen. Na de 8e druk zijn hoofdstukken over macromoleculaire kolloïden en vaste kolloïden toegevoegd. In het laatste hoofdstuk worden als aanvullingen „Membraan-evenwichten volgens Donnan“, „Dialyse en membraanwerking“ en „Moderne theorieën over electrolyten“ behandeld.

Alle hoofdstukken zijn voorzien van literatuuropgaven die een diepere studie zullen vergemakkelijken.

Redactie.

53.081:537.71:535.13

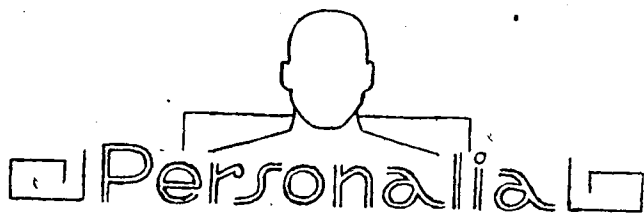
Announcement of changes in electrical and photometric units. Circular of the National Bureau of Standards C 459. For the U.S. Department of Commerce and the National Bureau of Standards by U.S. Government Printing Office, Washington, 1947. 15 x 23 cm, 7 pp. \$ 0.05.

Met ingang van 1 Januari 1948 zijn de absolute elektrische eenheden, gebaseerd op de mechanische grond-eenheden van lengte, massa en tijd, alsmede een nieuwe eenheid van lichtsterkte van kracht geworden. Hiermede komen de oude z.g.n. internationale eenheden te vervallen.

Een voorstel tot invoeren van de absolute elektrische eenheden, uitgaande van het American Institute of Electrical Engineers, dateert reeds uit de jaren 1927—1929. De invoering was oorspronkelijk door het Comité Consultatif d'Electricité, in 1927 ingesteld door het Comité International des Poids et Mesures en de zevende Conférence Générale, vastgesteld op 1 Januari 1940. Het uitbreken van de oorlog verhinderde echter deze plannen. Ook het invoeren van de „nieuwe kaars“ als eenheid van lichtsterkte was oorspronkelijk vastgesteld op 1 Januari 1940.

De bovengenoemde circulaire vermeldt de grootte van de nieuwe eenheden en enkele historische bijzonderheden over het ontstaan ervan.

J. B. Roos.

Dr. Ir. F. Nellensteyn, directeur van het Rijkswegenlaboratorium, is benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de afdeling der weg- en waterbouwkunde van de Technische Hogeschool te Delft om onderwijs te geven in de techniek en mechanische technologie van wegenverhardingen.

Prof. Dr. Ir. J. Smittenberg. Dr. Ir. J. Smittenberg heeft de benoeming tot gewoon hoogleraar, ter vervulling van de nieuwe leerstoel in de analytische en propaedeutische scheikunde, aan de Rijksuniversiteit te Utrecht aanvaard. In verband hiermede zal spoedig een begin worden gemaakt met enige dringend noodzakelijke verbouwings- en restauratie-werkzaamheden aan het huidige laboratorium voor anorganische en analytische scheikunde aan de Biltstraat, terwijl tegelijkertijd plannen ontworpen zullen worden voor een nieuw te bouwen laboratorium voor analytische en propaedeutische scheikunde, waarvan verwacht mag worden, dat het binnen een periode van vijf tot zes jaar zal vrijrijzen naast het welbekende laboratorium voor organische scheikunde van Prof. Kögl aan de Croesestraat.

Wij hopen binnenkort een beknopt levensbericht van de nieuw benoemde hoogleraar te kunnen opnemen.

Dr. André Gerard van Veen, wiens benoeming tot hoogleraar in de biochemie bij de afdeling voor scheikundige technologie aan de Technisch Hogeschool te Delft in Chem. Weekblad 44, 166 (1948) werd vermeld, werd op 13 Maart 1903 te Medem-

blik geboren, doorliep de H.B.S. (5-jarige cursus) te Meppel en studeerde vervolgens chemie in Utrecht bij van Romburg, Kruyt en Cohen.

In 1926 legde hij het doctoraal examen chemie (hoofdvak: organische chemie) en plantenfysiologie (cum laude) af. Deze keuze hield verband met de bedoeling om later werkzaam te worden gesteld op een proefstation in Nederlandsch-Indië. Zowel voor als na zijn doctoraalexamen werkte hij daartoe lange tijd plantenfysiologisch bij Prof. F. C. Went, eveneens te Utrecht. Daarna begon hij aan een organisch-chemische dissertatie onder leiding van Prof. L. Ruzicka (destijds te Utrecht, later te Zürich), bij wien hij in 1928, eveneens cum laude, promoveerde op een proefschrift genaamd: „Bijdrage tot de kennis van de monocyclische sesquiterpenen“. Na afsluiting van de dissertatie werd gedurende enige tijd gewerkt over het koolstofskelet van sapogeninen, triterpeen-alcoholen enz.

In de jaren 1926 tot en met 1929 werkte hij zowel organisch-chemisch als planten-fysiologisch waarover in dat tijdvak verschillende publicaties verschenen.

Gedurende die jaren was hij bij laatstgenoemde hoogleraar eerst privé-, later hoofd-assistent.

In het eind van 1929 werd hij als natuurwetenschappelijk-technisch ambtenaar uitgezonden naar Indië ter vervulling van de vacature van B. C. P. Jansen (thans hoogleraar te Amsterdam) op de Chemische Afdeling van het Geneeskundig Laboratorium te Batavia (nu Eykman-Instituut genoemd), met de bedoeling om diens onderzoekingen over het B₁-Vitamine voort te zetten. Door de malaise-periode 1930—1935 kon hieraan echter niet ten volle gevolg gegeven worden en moesten in hoofdzaak andere onderwerpen geëntameerd worden.

De werkzaamheden in het Geneeskundig Laboratorium (Eykman-Instituut) lagen voornamelijk op het gebied der voeding (vitamines A, B₁, C, Lactoflavine, nicotinezuur, eiwitten, zowel in voedingsmiddelen als in bloed, urine, etc.), isolatie van het B₁-Vitamine op technische schaal, rijst en cassave-problemen, eetbare knolproducten, sojamelk, houdbare visproducten, katoel, voedingsgist, voeding van militairen, in zie-

kenhuizen en gevangenissen, samenstelling van voedingstabellen, op dat van inheemse geneesmiddelen (o.a. laboe merah) en van vergiftigingen, (o.a. de bekende bongkrek- en djenkol-vergiftigingen), alsmede op phyto-chemisch gebied (kawa kawa, Piper methysticum, lampoejang pait).

In 1934 richtte hij tezamen met Prof. de Langen en Donath het Instituut voor Volksvoeding op. In 1935 werd hij benoemd tot Hoofd der Chemische Afdeling en in datzelfde jaar tot Correspondent der Koninklijke Akademie te Amsterdam en lid van de Natuurwetenschappelijke Raad. Van welke laatste instelling hij sinds 1937 secretaris is. In 1937 volgde zijn benoeming tot lid van de Technical Committee on Nutrition van de Health Section van de Volkenbond.

Als algemeen Voorzitter van de Koninklijke Natuurkundige Vereniging nam hij in 1940 met Dr. C. van Steenis en Dr. H. P. Berlage het initiatief tot de succesvolle hervorming van het Natuurkundig Tijdschrift, daarna Natuurwetenschappelijk Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, nu Chronica Naturae genaamd.

In 1941 werd hij benoemd tot hoogleraar in de Organische Chemie aan de Geneeskundige Hogeschool te Batavia, korte tijd later ook aan de Landbouwkundige Faculteit, waarbij hij tevens belast bleef met de leiding van de Chemische Afdeling van het Eykman Instituut en wnd. Dir. van het Instituut voor Volksvoeding was.

Tot in het begin van 1942 verschenen ruim 115 publicaties. De meeste publicaties zijn verschenen in het Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, Recueil des Travaux Chimiques des Pays Bas, en de Proceedings van de Kon. Akademie v. Wetenschappen te Amsterdam.

De voornaamste medewerkers in het Eykman Instituut waren: Dr. J. K. Baars (thans Hoorleraar a. d. Landbouw Faculteit te Buitenzorg), Mej. Dr. J. C. Lanzing, Mevr. S. J. E. Pannekoek-Westenberg, Dr. D. Kostermans, Dr. L. Pons, terwijl bepaalde onderzoeken gepubliceerd werden tezamen met Dr. W. K. Mertens, Dr. S. Postmus, Ir. H. G. Koefoed, Mej. Ir. A. J. Hymans e.a.

Gedurende de Japanse oöcupatie maakte hij deel uit van de kampleiding van het geïnterneerdenkamp: gevangenis Struijswijk te Batavia, daarna (na Januari '44) van het kamp „XV Bataljon” te Bandoeng.

In deze kampen entameerde hij speciaal de „Menage”, alsmede de vervaardiging van producten als voedings- en bakkersgist, maismout, tempe, tahoe, alcohol, vitamine-extracten, etc.

Na de bevrijding in Augustus 1945 bleef hij t.b.v. de voedselvoorziening van Bandoeng (en Batavia) werkzaam tot Juni 1946, waarna hij met een studieopdracht naar Europa (Engeland) en Amerika vertrok.

In September 1946 werd hij benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. Op verzoek van de Food & Agriculture Organisation van de U.N.O. werd hij in Januari 1947 door de regering aan deze organisatie uitgeleend voor de tijd van ruim een jaar. In die periode bezocht hij de Zuidelijke Staten van de U.S. voor rijststudies, en begaf zich ook t.b.v. F.A.O. naar Zwitserland.

In Februari en Maart 1948 begaf hij zich in opdracht van F.A.O. naar de Philippijnen voor een Voedings- en Rijstconferentie aldaar (Baguio).

In Maart 1948 keerde hij terug naar Batavia, waar hij naast zijn Hoogleraarschap aan de Geneeskundige Hogeschool en Landbouwfaculteit ook het Directeurschap van het Eykman Instituut en Instituut voor Volksvoeding waarnam en aange-steld werd tot Adviseur voor Volksvoeding van het nieuwe Departement van Gezondheid, ook na zijn terugkeer in Nederland. Ondertussen was hij in Februari van dat jaar benoemd tot Hoogleraar in de Algemene en Toegepaste Biochemie aan de Technische Hogeschool in Delft, in verband waarmede hij in Juni repatrieerde.

Drs. D. A. A. Mossel te Utrecht, is benoemd tot scheikundige-bacterioloog aan het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek aldaar Hij blijft tevens als assistent bij de afd. levensmiddelleer der Rijksuniversiteit werkzaam.

Ir. W. A. Ochtman (Hengelo) zal 1 Juli a.s. de dag herdenken waarop hij 40 jaar geleden in dienst trad bij de N.V. Koninklijke Weefgoederenfabriek C. T. Stork en Co. te Hengelo.

Dr. A. F. Tamsma, hoofd van het laboratorium van de Coöperatieve Fabriek van Melkproducten te Bedum, is benoemd tot „Instructor in Dairy Chemistry” aan Iowa State College te Ames-Iowa, U.S.A.

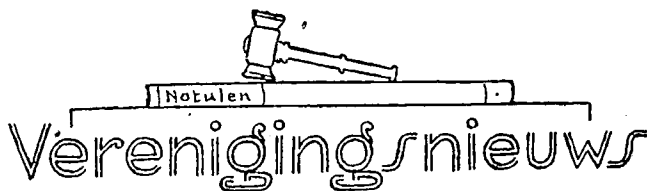
Ir. A. Vos te Rijswijk (vroeger Eindhoven) is met ingang van 1 Juni 1948 benoemd tot scheikundige bij de Rubberfabriek „Ir. L. M. Glazener” te Harderwijk.

Aan de Universiteit van Amsterdam is geslaagd voor het candidaatsexamen wis- en natuurkunde, letter f de heer M. H. de Jong; idem, letter g, de heer R. J. de Wit.

Aan de Universiteit te Groningen is bevorderd tot apotheker de heer J. J. Th. Smits.

Aan de Universiteit te Leiden is geslaagd voor het doctoraal-examen wis- en natuurkunde, hoofdvak pharmacie, mevrouw A. H. Cohen—Kranen.

Aan de Universiteit te Utrecht zijn geslaagd voor het candidaatsexamen wis- en natuurkunde, letter f, de heren A. Goudsmit, S. Herzberg, C. F. H. Kuntze, E. H. L. Picard en S. Sparreboom; idem, letter g, de heer F. A. J. Payens.

Verenigingsnieuws

Mededelingen van het Secretariaat

('s-Gravenhage, Lange Voorhout 5, tel. 110744, postrekening 7680)

Te Haarlem is op 23 Mei 1948 op bijna 60-jarige leeftijd overleden Dr. A. I. den Hollander, directeur van het gasbedrijf aldaar, lid van de Nederlandse Chemische Vereniging.

Op 12 December 1947 is te Brussel op 38-jarige leeftijd overleden Dr. G. Poppe, leraar aan het Atheneum aldaar, lid van de Vlaamse Chem. Vereniging, geassocieerd lid van de Ned. Chem. Vereniging.

Candidaat-leden

- 217: Cransberg (R.), chem. cand., Heemstede, Heemsteedse dreef 64, ass. Univ. v. Amsterdam; voorgesteld door Prof. Dr. E. H. Buchner en Drs. P. C. Nobel, beiden te Amsterdam.
- 218: Gersmann (H. R.), chem. cand., Leiden, Zoeterwoudsingel 72; voorgesteld door Prof. Dr. J. A. A. Ketelaar en Dr. H. Gerding, beiden te Amsterdam.

Adreswijzigingen, aanvullingen, enz. van de ledenlijst 1947.

- Blz. 34: Braber (Drs. P.), Bandoeng, Java (N. O.-I.), Lembangweg KM 8, 6, Huize „Lovely”.
- „ „: Brederode (Dr. H. van), Zaandijk, Lagedijk 46.
- „ 40: Defize (Ir. Dr. J. C. L.), Batavia, Java (N. O.-I.), Departement v. Ec. Zaken.
- „ 52: Hartogensis (Drs. F.), 's-Gravenhage, Weissenbruchstraat 245.
- „ 93: Sluis (J. J. van der), chem. cand., Amsterdam-Z., Watteaustraat 36 I.
- „ 103: Vinkenburg (J.), ap., Batavia, Java (N. O.-I.), hoofdkw. Mil. geneesk. dienst, mil. ap. 1e kl., legerno. 061008004.
- „ 104: Vos (Ir. A.), Rijswijk (Z.H.), Regentesselaan 20.
- „ 105: Vreeswijk (Mej. Ir. A. C. van), Batavia (N. O.-I.), Boxlaan 10.

Wie kent het adres van Dr. H. Vermeulen, gepromoveerd te Groningen op 23 Februari 1905 en van Dr. P. G. van de Vliet, gepromoveerd te Amsterdam op 23 Juni 1922?

Met mededeling zal men de secretaris zeer verplichten.

Het Bureau is in de regel geopend van 9.30—12.30 u. en van 14.00—16.30 u., des Zaterdags van 9.30—12.00 u.

100ste ALGEMENE VERGADERING

der

NEDERLANDSE CHEMISCHE VERENIGING

op 14, 15 en 16 Juli 1948

te HILVERSUM.

Het volledige programma is afgedrukt in het Chemisch Weekblad van 12 Juni j.l., het is bovendien in afzonderlijke vorm aan alle leden en donateurs toegezonden, vergezeld van een aanmeldingsbriefkaart.

Wij maken er opmerkzaam op, dat heden de aanmelding voor deelneming aan de zomervergadering sluit. Verzuimt dus niet nog heden de aanmeldingskaart in te vullen en te verzenden ingeval U dat nog niet hebt gedaan.

Vrijdag 16 Juli, 10.15 v.m.

Huishoudelijke Algemene Vergadering in Hof van Holland, Kerkbrink 1.

Agenda:

1. Opening.
2. Verslag, tevens Notulen, der Algemene Vergadering van 19 December 1947. Zie Chemisch Weekblad 44, 89 (1948).
3. Mededelingen.
4. Verslag van het Algemeen Bestuur over 1947 (Zie blz. 354 e.v.).
5. Rekening en verantwoording van de penningmeester over 1947 (Zie blz. 357 e.v.).
6. Voorstel tot het brengen van een suppletoire post, groot f 1800, op de begroting voor 1948 (zie toelichting).
7. Verslagen van de commissies over 1947 (Zie blz. 359 e.v.).
8. Voorstel tot reorganisatie van de bestuursvorm der Ned. Chemische Vereniging (Zie toelichting).
9. Voorstel tot het aangaan van een overeenkomst met het Kon. Instituut van Ingenieurs inzake samenwerking van de Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie met een afdeling voor Chemische Technologie van het Kon. Instituut (Zie toelichting).
10. Voorstel tot het aangaan van een overeenkomst van wederzijds geassocieerd lidmaatschap met de Société Chimique de Belgique (Zie toelichting).
11. Voorstel tot opheffing van de Commissie voor Analysevoorschriften (Zie toelichting).
12. Voorziening in tussentijdse vacatures.
13. Rondvraag.
14. Sluiting.

Vacatures:

Voordrachten:

Onderwijscommissie.

- Prof. Dr. H. J. den Hertog
1. Dr. J. M. van der Zanden, Groningen.
 2. Dr. D. van der Veen, Wageningen.

Redactiecommissie van het Recueil.

- Prof. Dr. J. F. Reith
1. Prof. Dr. Ir. C. J. van Nieuwenburg, Delft.
 2. Dr. A. Claassen, Eindhoven.

Commissie voor Vacantiecursussen.

- Prof. Dr. H. J. den Hertog
1. Dr. H. Gerding, Amsterdam.
 2. Dr. C. Koningsberger, Leiden.

Toelichting op de agenda der Huishoudelijke Vergadering.

Ad. 6. Het Algemeen Bestuur is reeds geruime tijd overtuigd van het feit, dat de toelage van de secretaris der Vereniging, bedragende in totaal f 4200,— per jaar, niet in overeenstemming is met de verantwoordelijkheid en de omvang der werkzaamheden van deze functionaris en stelt daarom voor, niettegenstaande de secretaris daarop in genen dele aanspraak maakt, deze toelage reeds over het lopende verenigingsjaar te brengen op f 6000,—. Hiertoe is het nodig een suppletoire post van f 1800,— te brengen op de begroting voor 1948.

Ad. 8. De Commissie voor de reorganisatie van de bestuursvorm der Nederlandse Chemische Vereniging, door het Algemeen Bestuur op verzoek van de Raad van Overleg in het laatst van 1947 ingesteld, kwam bij hare bestudering van het

haar voorgelegde vraagstuk tot een drietal mogelijkheden, die zij in een opstel in het Chemisch Weekblad van 10 April 1948, blz. 214, uiteenzette en waarnaar hier moge worden verwezen. Aan deze uiteenzetting verbond zij een enquête ter verkrijging van een globaal inzicht in de opinie der leden.

In het volgende staatje treft men de uitslag dezer enquête aan. In totaal namen 266 leden, onder wie 4 buitengewone leden, hieraan deel. Als 4e geval was aan het bovenbedoelde drietal de mogelijkheid toegevoegd de bestaande toestand ongewijzigd te laten.

Keuze	A	B	C	D
1	171	31	46	18
2	55	40	73	89
3	34	82	71	55
4	2	93	57	90
Blanco	4	20	19	14
	266	266	266	266

Aan organisatievorm A wordt dus verreweg de voorkeur gegeven (64.3%). Hierop volgt geval C (17.3%), daarna geval B (11.7%), terwijl 6.7% van de stemmers de toestand ongewijzigd zou willen laten. Ongeveer 30% van de stemmers wil in elk geval wijziging van de bestaande toestand, terwijl hetzelfde percentage de toestand ongewijzigd zou willen laten, indien hun keuze der aan te brengen wijziging niet zou worden gevolgd.

Op grond van de besprekingen in de Commissie en op grond van de uitslag dezer enquête heeft de Commissie de Raad van Overleg in overweging gegeven het Algemeen Bestuur te adviseren aan de Algemene Vergadering voor te stellen te besluiten tot invoering van de wijzigingen als bedoeld onder geval A en tot het doen uitwerken van de voor de invoering vereiste wijzigingen in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

De Raad van Overleg heeft zich in zijn vergadering van 29 Mei 1948 met algemene stemmen met het advies der Commissie verenigd.

Het Algemeen Bestuur stelt in overeenstemming hiermede aan de Algemene Vergadering voor te besluiten tot invoering der onder geval A aangegeven wijzigingen.

Bij aanneming van dit voorstel zullen de vereiste wijzigingen in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement der Vereniging na aan het oordeel van de Raad van Overleg te zijn onderworpen op de wintervergadering aan de orde worden gesteld.

Ad. 9. Door het Koninklijk Instituut van Ingenieurs is in de eerste maanden van dit jaar besloten tot de oprichting van een Afdeling voor Chemische Technologie. Deze Afdeling in het Instituut werd noodzakelijk geacht met het oog op de toekomst, namelijk de sterkere industrialisatie van Nederland en daarnaast het uitzwermen der technologen naar het buitenland. Vooral ook voor het leggen van een nader contact tussen de in de techniek werkzame scheikundige ingenieurs en de werktuigkundige, eventueel de electrotechnische ingenieurs met hun afdelingen in het Instituut werd de instelling van een Afdeling voor Chemische Technologie, waarvan ook laatstgenoemde categorieën van ingenieurs lid zouden kunnen zijn, noodzakelijk geacht.

Het Kon. Instituut heeft, toen zich dit plan had gevormd, contact opgenomen met de Ned. Chem. Vereniging in de overtuiging, dat hierbij de nauwste samenwerking met onze Vereniging en meer in het bijzonder met de Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie geboden was ten einde doubling van werkzaamheden en concurrentie te voorkomen. Het voorstel van het Kon. Instituut was om tussen zijn op te richten nieuwe afdeling en onze Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie een samenwerking te scheppen als die tussen de Afdeling voor Technisch Wetenschappelijk Onderzoek van het Kon. Instituut en de Sectie voor toegepaste Natuurkunde, der Ned. Natuurkundige Vereniging. Deze beide hebben vrijwel alle vergaderingen, symposia en excursies samen. Al deze bijeenkomsten worden georganiseerd door de gecombineerde Besturen van Afdeling en Sectie der onderscheiden Verenigingen. De functies van voorzitter van de gecombineerde Bestuursvergaderingen, van symposiumcommissaris en excursiecommissaris worden in toerbeurt door bestuursleden van Afdeling en Sectie vervuld.

Na uitvoerige besprekingen in het Algemeen Bestuur en raadpleging van het Bestuur der Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie en enige leden der Vereniging, onder wie een aantal hoogleraren van de Scheikundige Afdeling der Technische Hogeschool, werd aan het Kon. Instituut onder mededeling van onze bezwaren, nl. de kans op een verbreking der eenheid

van de Nederlandse chemici, die tot nu toe in één enkele vereniging, de Ned. Chemische Vereniging, waren samengebracht, de kans op dubbel werk en eventueel zelfs concurrentie, voorgesteld, ten einde deze bezwaren te ondervangen, om de Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie te maken tot een gemeenschappelijke sectie van de Ned. Chem. Vereniging en het Kon. Instituut van Ingenieurs. Hierbij werd gewezen op de Ned. Vereniging voor Fotografie en Fotochemie, die zowel Sectie is der Ned. Chemische Vereniging als Sectie der Ned. Natuurkundige Vereniging. Deze structuur zou in elk geval dubbel werk en concurrentie uitsluiten. Het Kon. Instituut was echter van mening, dat een gemeenschappelijke sectie niet paste in zijn organisatie en strijdig was met de Statuten. Een Sectie of Afdeling van welke een groot gedeelte der leden geen lid was van het Instituut werd onmogelijk geacht.

Verdere onderhandelingen hebben daarna geleid tot een oplossing, die aan het bezwaar van het Instituut tegemoet komt en toch, evenals een gemeenschappelijke sectie, dubbele werkzaamheden en concurrentie uitsluit.

De basis voor deze oplossing is neergelegd in de volgende 6 punten:

1. De Afdeling voor Chemische Technologie van het Instituut en de Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie der Ned. Chemische Vereniging zullen alle vergaderingen, symposia, excursies en alle andere werkzaamheden van welke aard ook, met uitzondering slechts van die vergaderingen, waarin huishoudelijke zaken van het Instituut of van de Ned. Chemische Vereniging worden behandeld, gezamenlijk hebben.

2. Alle convocaties voor vergaderingen en voor symposia, alle mededelingen omtrent excursies, enz. geschieden steeds door Afdeling en Sectie gezamenlijk zowel in De Ingenieur als in het Chemisch Weekblad.

3. Een van de beide voorzitters treedt op als voorzitter van het geheel, het ene jaar de voorzitter van de Afdeling, het andere jaar de voorzitter der Sectie. De algemene voorzitter presideert alle vergaderingen, tenzij hij zich wenst te doen vervangen.

4. De kosten van vergaderingen, symposia, excursies, enz. worden door Sectie en Afdeling elk voor de helft gedragen.

5. Bezwaren, dat de indruk zou kunnen ontstaan bij vertegenwoordiging in binnen- en buitenland, dat er in bepaalde gevallen twee voor de chemici optredende instanties zouden zijn, zullen worden voorkomen. Overigens zal het Kon. Instituut medewerken de positie der Ned. Chemische Vereniging als vertegenwoordigster der Nederlandse chemici te houden, zoals die is en tot nu toe geweest is.

6. De gezamenlijke besturen van Sectie en Afdeling zullen beslissen in welk blad, het Chemisch Weekblad of De Ingenieur, de verslagen van bepaalde voordrachten of symposia het meest op hun plaats zijn. Kan men hieromtrent niet tot overeenstemming komen, dan worden de desbetreffende verslagen in beide bladen opgenomen. Afdrukken van verslagen, opgenomen in De Ingenieur, worden gratis aan de leden der Sectie verstrekt, omgekeerd worden verslagen, opgenomen in het Chemisch Weekblad, aan de leden der Afdeling gratis afgestaan.

De Raad van Overleg heeft in zijn vergadering, van 29 Mei 1948 met algemene stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het tot stand brengen op deze basis van de bedoelde samenwerking.

Het Algemeen Bestuur stelt aan de Algemene Vergadering voor machtiging te verlenen tot het op deze basis aangaan van een overeenkomst tot samenwerking.

Ad. 10. Aan het einde van het vorige jaar heeft de Société Chimique de Belgique zich tot het Algemeen Bestuur gewend met het verzoek een regeling te treffen, waarbij wederzijds een reductie op de abonnementsprijs der tijdschriften aan de leden der beide Verenigingen zou worden toegestaan. De tijdschriften, waarover de Société beschikt zijn: l'Industrie Chimique Belge en het Bulletin des Sociétés Chimiques Belges. Zoals bekend, bestaat er tussen de Ned. Chemische Vereniging en de Vlaamse Chemische Vereniging een associatie-overeenkomst, waarbij de Vlaamse Chemische Vereniging aan de geassocieerde leden, lid der Ned. Chemische Vereniging, de Mededelingen der Vlaamse Chemische Vereniging en het bovengenoemde Bulletin verstrekt tegen een totale contributie van 175 B. frs. = f 10.67⁵. Dit bedrag is dermate laag, dat een reductie op het abonnement van het Bulletin (abonnementsprijs 300 B. frs.) al zeer groot moet zijn, zou het voor een onzer leden enige aantrekkelijkheid kunnen hebben vergeleken bij het geassocieerde lidmaatschap der Vlaamse Chemische Vereniging.

Dit overwegende en bovendien in aanmerking nemende de grote samenwerking tegenwoordig tussen Nederland en België op alle mogelijke gebied heeft het Algemeen Bestuur gemeend aan de Société Chimique de Belgique te moeten voorstellen —

onder voorbehoud van de goedkeuring der Algemene Vergadering — dezelfde associatie-overeenkomst als met de Vlaamse Chemische Vereniging aan te gaan. Het Bestuur der Société heeft dit voorstel met instemming begroet.

Vooruitlopende op de definitieve afsluiting der overeenkomst hebben wij de aanmelding voor dit geassocieerde lidmaatschap opengesteld. Enkele leden onzer Vereniging hebben zich hiervoor aangemeld.

Het Algemeen Bestuur stelt voor tot definitieve afsluiting deze overeenkomst van wederzijds geassocieerd lidmaatschap over te gaan.

Ad. 11. Het Algemeen Bestuur ontving een verzoek van de Commissie voor Analysevoorschriften aan de Algemene Vergadering voor te stellen tot opheffing dezer Commissie over te gaan. Als motivering van dit verzoek voert de Commissie aan, dat zij, nadat in de eerste jaren na hare oprichting in 1938 goed werk was verricht, in de laatste jaren geheel werkeloos is geworden. De reden hiervan zoekt zij in het feit, dat de Commissie in beginsel nooit het initiatief heeft genomen tot het uitgeven van bepaalde voorschriften, doch dit alleen heeft gedaan op verzoek van anderen en dat de normalisatie en codificatie van analysevoorschriften in de laatste jaren door allerlei instanties ter hand genomen is, vooral door het Centraal Normalisatiebureau en het Centraal Instituut voor Materiaalonderzoek, waarbij voor elk onderwerp specialisten op dit gebied aan de samenstelling der voorschriften meewerkten. De Commissie meent, dat deze toestand stellig te verkiezen is boven die, waarbij een Commissie van 6 leden voorschriften op allerlei gebied moet behandelen. Nu deze toestand eenmaal zo gegroeid is, heeft de Commissie der Ned. Chem. Vereniging volgens eigen mening geen doel meer en kan gevoelig worden opgeheven.

Het Algemeen Bestuur stelt voor aan het verzoek der Commissie te voldoen en tot hare opheffing te besluiten onder dankzegging voor het vele en goede werk, in het verleden door deze Commissie verricht.

Examens voor Analyst en Materiaallaborant

De oproepen voor verschillende in het najaar te houden examens zijn afgedrukt in het Chem. Weekblad van 19 Juni 1948.

Secties

Sectie voor Fysische en Kolloïdchemie.

Symposiumboekje „Diëlectrische constanten en diëlectrische verliezen“

Het Bestuur deelt mede, dat nog exemplaren verkrijgbaar zijn van het symposiumboekje „Diëlectrische constanten en diëlectrische verliezen“ (140 pag.). Bestellingen kunnen gedaan worden door storting van f 2.50 op giro. 142942 t.n.v. de secretaris-penningmeester der sectie voor Fysische Chemie der Nederlandse Chemische Vereniging te Leiden met de vermelding: Symposiumboekje 1947. Toezending vindt dan zo spoedig mogelijk plaats.

Mededelingen van verschillende aard

International Conference on the physics of Metals

12—17 Juli 1948 in het Indisch Instituut te Amsterdam

Zoals reeds in het Chem. Weekblad van 29 Mei werd vermeld zal van 12—17 Juli 1948 te Amsterdam een internationaal congres gehouden worden over de physica van metalen. Het lag oorspronkelijk in de bedoeling om dit congres te houden in het Natuurkundig Laboratorium van de Universiteit van Amsterdam.

Hierin is echter verandering gekomen. Het congres zal worden gehouden in: Het Indisch Instituut, Linnaeusstraat 2.

Internationaal Congres voor de Keramische Industrie.

In de week van 12 tot 18 September zal in Nederland een internationaal congres voor de Keramische Industrie worden gehouden.

De volgende landen zullen aan dit congres deelnemen: Frankrijk, Italië, België, Engeland, Zweden, Noorwegen, Denemarken en Nederland, terwijl ook op deelnemers gerekend wordt uit Zwitserland, Spanje en Portugal.

Tijdens dit congres worden excursies georganiseerd naar verschillende fabrieken, zoals steenfabrieken, dakpannenfabrieken, grèswarenfabrieken, fabrieken van vuurvast materiaal, alsmede industrieën welke fijne keramische artikelen vervaardigen.

De volgende heren hebben reeds in principe hun medewerking als sprekers toegezegd: Professor Dr. Ir. C. J. van Nieuwenburg, Professor Dr. Ir. H. Salmang, Professor Yves Letort (Parijs), Dr. Felix Singer, Dr. J. Ch. L. Favejee.

Het secretariaat van het congresbestuur is gevestigd te Rijswijk (Z.H.), Haagweg 139, telef. 118521.

Rijksmuseum voor de Geschiedenis der Natuurwetenschappen te Leiden

(Steenstraat 1 A).

In Chemisch Weekblad 43, 668, 704 (1947) werd melding gemaakt van de overdracht van het *Nederlandsch Historisch Natuurwetenschappelijk Museum* en van de naamsverandering in *Rijksmuseum voor de Geschiedenis der Natuurwetenschappen*.

Aan de toespraak gehouden door de directeur Dr. C. A. Crommelin bij de opening van dit museum op 30 September 1947, waarover wij thans de beschikking kregen, ontlenuw wij nog het volgende:

Het thans van naam veranderde „Nederlandsch Historisch Natuurwetenschappelijk Museum” opende zijn poorten voor het publiek de 5de Juni 1931, dus ruim 16 jaar geleden, en wel onder beheer en toezicht van een in 1928 in het leven geroepen Stichting. Het besloeg toen alleen de bovenverdieping van het gebouw. De aanwinsten waren in de jaren, die volgden, echter zo talrijk en belangrijk, dat al spoedig naar grotere plaatsruimte moest worden uitgezien, die wij allengs vonden in grote en kleine lokalen in de benedenverdieping, die beschikbaar kwamen, naarmate er meer van de Collectie-Dubois naar het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie verhuisde.

Gedurende de jaren der bezetting hadden wij het voorrecht, door de Duitsers ongemoeid te worden gelaten. Wij hoopten de oorlogstijd ongehavend te zullen doorstaan, totdat de 11de December 1944 een bom het gebouw trof en omstreeks een derde daarvan vernielde. Het verlies aan museumobjecten viel betrekkelijk mee, aangezien al onze kostbare en zeldzame voorwerpen in schuilkelders en kluisen waren opgeborgen; met het oog op de mogelijkheid van verdere bombardementen werd het gebouw in zo kort mogelijke tijd geheel ontruimd en de inventaris opgeborgen, voor een groot deel in het Zoologisch Laboratorium. Later vonden wij een tijdelijke opslagplaats op een der grote zolders van het collegegebouw.

Na de bevrijding werd het herstel van het in zijn voegen zwaar geschokte gebouw door de Rijksgebouwendienst ter hand genomen en voorlopig tot een bevestigend eind gebracht. De museumvoorwerpen werden te voorschijn gehaald, maar moesten nu stuk voor stuk met de catalogus worden vergeleken om te zien, wat behouden, wat beschadigd en wat verloren was gegaan. Alle etiketten moesten opnieuw worden getypt en ten slotte moest het beste van ons bezit worden opgesteld in de nog beschikbare lokalen. Het zal U niet verbazen, dat al dit zeer omvangrijke werk twee en half jaar in beslag heeft genomen en nog is de registratie van alle museumvoorwerpen niet gereed, wel echter de inrichting van het museum zelf, dat thans voor het publiek is opengesteld.

Het museum is nu kleiner dan vroeger. Daarentegen is de gemiddelde kwaliteit van het tentoongestelde materiaal gestegen, aangezien wij door de beperkte ruimte alleen het mooiste, beste en zeldzaamste kunnen tentoongesteld. Het overige wordt, althans voorlopig, in het magazijn opgeborgen, echter goed bereikbaar en geëtiketteerd, ten dienste van hen, die over een of ander onderwerp een bijzondere studie maken.

De Redactie van het Chemisch Weekblad beveelt dit museum en zijn archief (boeken, brochures, handschriften) in de belangstelling van de leden der Nederlandse Chemische Vereniging aan, niet alleen voor een bezoek, maar ook voor schenkingen.

Centrale Taalcommissie voor de Techniek (C.T.T.)

Ontwerp-woordenlijst Brouwerij en Mouterij

(V 5040)

Het is gebruikelijk in dit blad die ontwerp-woordenlijsten van de C. T. T. aan te kondigen, die de belangstelling van de lezers waarschijnlijk zullen vermogen te trekken.

Onderwerpen als:

V 5031 — Machineonderdelen, hefwerktuigen en transportmiddelen

V 5032 — Asondersteuningen

V 5033 — Vierkabelgrijpers,

die enige maanden geleden verschenen, plegen de nieuwsgierigheid van chemici in de regel niet te prikkelen. Met de in hoofde genoemde woordenlijst zal dit waarschijnlijk wel het geval zijn. Vandaar dat m.i. niet met een korte aankondiging kan worden

volstaan. Bovendien wijkt deze lijst, wat de vorm betreft, in belangrijke mate af van wat de C.T.T. tot nu toe uitgaf. Ook daarom verdient het aanbeveling wat nader op deze woordenlijst in te gaan.

De vorm

Allereerst dan de vorm.

Voor alle tot nu toe gedrukte ontwerpen is als formaat het eenheidsformaat A 4 (kwartformaat) gekozen.

In de loop der jaren zijn tegen dit formaat van verscheiden zijden bezwaren gerezen*). Toen deze in de vergadering van de C.T.T. op 7 October 1947 andermaal werden besproken en het mogelijk bleek ook op het formaat A 5 (octavo) tot een bevredigende en overzichtelijke indeling van de zetspiegel te komen, heeft de C.T.T. het besluit genomen, dat al haar definitieve uitgaven op het formaat A 5 zouden worden gedrukt.

In de boezem van de subcommissie Brouwerij en Mouterij bleek het verlangen van de leden zo sterk uit te gaan naar een woordenlijst op octavo-formaat, dat aan deze verlangens ondanks het feit, dat deze lijst nog slechts het stadium van een ontwerp had bereikt, is tegemoet gekomen. Belangstellenden voor de taalzuivering kunnen dus thans reeds een voorproefje ervan krijgen hoe in de toekomst alle lijsten van de C.T.T. eruit zullen zien — indien zij althans niet te vluchtig oordelen.

Wat blijkt toch het geval? Er is nl. nog aan een andere wens van de subcommissie Brouwerij en Mouterij tegemoet gekomen, en wel bij de woordenlijst een alfabetische index van alle behandelde en goedgekeurde woorden te mogen afdrukken. Dit brengt ons evenwel op:

De materie

De subcommissie heeft er de voorkeur aan gegeven het gehele gebied, dat zij te behandelen kreeg, in een aantal groepen te verdelen, de onder die groep behorende woorden bijeen te houden en als een geheel te behandelen en in die groep de woorden alfabetisch te rangschikken. Zij koos 6 groepen.

o.w. 1. de mouterij; 2. het brouwhuis; 3. de gistkelder; 4. de leger- en tapkelder; 5. de boenplaats of boenderij en als slotgroep 6: allerlei.

Het gedrukte ontwerp Brouwerij en Mouterij, dat thans van de pers komt, is dus eigenlijk een bundeling van 6 alfabetische woordenlijsten, reden waarom een alfabetische verzamelindex voor alle 6 groepslijsten zeer op zijn plaats is om in de veelheid van woorden wegwijst te worden.

Wie de alfabetische woordenlijst bekijkt, staat versted over de vele woorden van Duitse afkomst, die de commissie heeft moeten behandelen om te geraken tot een vaktaal, die van vreemde smetten vrij geacht mocht worden.

De subcommissie werd opgericht in de bezettingstijd, toen naar een intussen gevleugeld geworden woord, dat tijdens de installatie viel, de voorzitter van de zjuist geïnstalleerde subcommissie tot de voorzitter van de C.T.T. — directeur van het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening — de geestige opmerking richtte, dat het product, dat de commissie ging bespreken, zo veel ging lijken op dat waarmede genoemde directeur zijn bemoeienis had.

Intussen is er veel veranderd zowel wat betreft de kwaliteit van het besproken product, als wat betreft de vaktaal van de brouwers, zijn normalere toestanden opgetreden.

Hoe beeldend onze eigen moedertaal zijn kan, moge aan één woord hier geboekstaafd worden. De commissie had zich op een gegeven ogenblik te beraden, hoe de ruimte onder de onderste eestvloer, waar de zeer hete rookgassen passeren, voortaan zou moeten heten. Het was duidelijk, dat het daartoe dienende Duitse woord *Sau* geen genade vond, terwijl ook de wel gehoorde Nederlandse benaming *wijnstest* als een ziellose en klakkeloze vertaling van het genoemde Duitse woord werd verworpen. De o.a. in Limburg bekende aanduiding *kleine hel* — de grote hel blijft voor Beëlzebub gereserveerd — veroverde stormenderhand de commissie.

Het „personeel”

Met deze term pleegt men in het handelsrecht al die personen aan te duiden, wier endosserende handtekening men aan het eind van de loop-baan van de wissel daarop aantreft en die hem maken van een bloot formeel papier met geldswaarde tot een document waarin men de klopp van het leven beluistert.

Een bespreking van een document zo vol gestold leven als deze woordenlijst, zou niet volledig zijn als het „personeel”, dat op dit werkstuk met voldoening mag terugzien, hier niet zou worden vermeld. Het zijn de heren:

Ir. A. C. van Wijk, voorzitter.

T. C. Offerhaus, secretaris.

*) O.a. dat men lijsten van dit type niet rechttop kan zetten.

P. J. L. Hendrickx.
Ir. G. Kirchmann.
W. Koerner.
M. van Marwijk Kooy.
Ir. J. S. Schippers.

krachtig bijgestaan door de taalkundige medewerker

Dr. H. E. Buiskool.

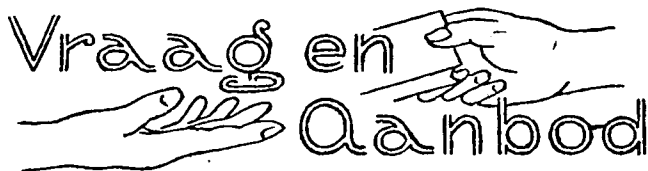
De 291 woorden tellende woordenlijst, die de commissie gereed maakte, is uitgegroeid tot een boekje van 60 bladzijden. Het woord is thans aan de critici, die haar kunnen bestellen bij het Centraal Normalisatiebureau Lange Houtstraat 13A, voor de prijs van f 3.50.

A. W. J. Mayer,
Secretaris C.T.T.

Nationaal congres 1948 voor het Bad- en Zweminrichtingswezen.

Op Woensdag 30 Juni 1948 zal in Hotel Krasnapolsky, Warmoesstraat 175, Amsterdam-C van 10.00—16.30 u. een nationaal congres voor het Bad- en Zweminrichtingswezen worden gehouden. De toegang tot dit congres is gratis, echter uitsluitend op vertoon van een toegangskaart.

Inlichtingen worden verstrekt door de Bedrijfsorganisatie Bad- en Zweminrichtingen, Joh. Vermeerplein 9, Amsterdam-Z., telef. 98110.

Plaatsing geschiedt alleen voor leden der Nederl. Chem. Vereniging.

Correspondentie wordt over deze rubriek niet gevoerd: de Redactie, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage, zendt alleen brieven door, waarvoor men porto insluit.

Ter overneming gevraagd:

Goede microscoop, liefst bekend merk.
Van Gmelins Handb. d. anorg. Chemie, 8e, Aufl., Syst. Nummer 59, Eisen, de volgende afleveringen: Teil A, Lief. 3 (Passivität etc.); Teil A, Abt. III (Die Systeme des Fe mit Cr. u. Cu); Teil B (Die Verbindungen des Fe); Teil F, Abt. 1 (Gegleitelemente in Fe und Stahl); Teil E (Korrosion etc.); Teil G (Gusseisen).

Ter overneming aangeboden:

Gray, A., Phosphate and superphosphate. London, 1944.
Index medicus, Quarterly cumulative. Chicago, 1946, 39 Jan.—Jun. 1946, 40 Jul.—Dec. 1946.
Janot, M., Phytohormones. Paris, 1941.
Ledoux, E., Vapor adsorption. New York, 1945.
Jones, F. D., Die design and diemaking practice, 2d. ed. New York, 1945.
Kafka, R., and R. L. Pepperburg, Warships of the world. New York, 1946.
Lewis, W. K., L. Squired, G. Broughton, Industrial chemistry of, colloidal and amorphous materials. New York, 1944.
List of the serial publications of foreign governments 1815—1931. New York, 1932.
List, Supplementary, of publications of National Bureau of Standards. Washington, 1943.
Lyle, O., Technology for sugar refinery workers. London, 1941.
Mc. Kearin, G. S., and H. Kearin. American glass. New York, c. 1945.
Mc. Knight Jr., D., A study of patents on petroleum cracking. Texas, 1938.
Molloy, E., Newner electrical tables and data. London, 1943.
Morrison, L. H., Diesel engines. Rev. by Ch. Foelt, New York, 1944.
Nightingale, S. J., Tin solders. London, 1942.
Niles, A. S., and J. S. Newell, Airplane structures; vol. II. 3d ed. New York, 1943.

Ingezonden

Overheidsconcurrentie.

In het Chemisch Weekblad van 24 April i.l., pag. 243, wordt bericht van de toekomstige oprichting van twee (later drie) laboratoria in het Zuiden des lands, voor het onderzoek van

water van de gemeentelijke en intercommunale waterleidings-bedrijven in de drie Zuidelijke provinciën. Dat men waakzaam en zorgvuldig is bij het streven tot verkrijging van een goed drinkwater van overheidswege kan natuurlijk niets anders dan waardering ontbeten.

Anders echter is het gesteld met het ter plaatse vermelde doel tevens voor industriële bedrijven en zweminrichtingen en -gestichten onderzoekingen te verrichten. Hier toch wil men klaarblijkelijk een concurrentiestrijd met te goeder naam en faam bekende particuliere laboratoria opnemen en wel uiteindelijk ten koste van de belastingbetaler. Een en ander betekent dus dat de op te richten laboratoria wel niet voldoende „selfsupporting” zullen zijn en in plaats van tot de logische conclusie te komen dat men voordeliger uit zou zijn met de onderzoekingen dan aan particuliere laboratoria op te dragen, wil men trachten deze juist nog hun eigen werk te ontnemen, met als mogelijk gevolg, dat ook deze niet meer selfsupporting zouden kunnen worden!

Voorwaar een eigenaardige opvatting, welke als teken van de tijd beschouwd kan worden en moet leiden tot een verkapt socialisatie op kosten van het gemeen met alle gevolgen van dien. (Lees hoe Mr. Shinwell zich geuit heeft over de socialisatie der mijnen in Engeland.)

Hoewel bij ervaring overtuigd dat deze regelen niets aan de feiten zullen veranderen, meenden wij toch onze plicht te doen hierop de aandacht te vestigen. Zulks ter informatie van het steeds afnemend aantal Nederlanders, hetwelk niet tracht de steeds toenemende overheidsdruk en exorbitante belastingen te verkleinen door zelf uit de staatsruif zich te voeden.

Het Bestuur der Vereniging van Raadgevende Scheikundigen, Hoofden van Particuliere Laboratoria.

Aangeboden betrekkingen

Zie de advertenties in no. 25.

Suikerfabriek (Nederland) vraagt voor spoedige indiensttreding een bedrijfsleider-fabricagechef.

Octrooibureau Vriesendorp & Gaade, Koninginnegracht 71, 's-Gravenhage, vraagt een scheikundig ingenieur (Dr. of Drs. in de chemie).

Lever's Zeep Maatschappij N.V. zoekt als leider van het bedrijfslaboratorium voor haar fabrieken te Vlaardingen een academisch gevormd chemicus.

Het Instituut voor Weefselonderzoek te Gouda (T. P. Viruly & Co., N.V.) zoekt voor de leiding van zijn research-afdeling een bekwaam chemisch academicus.

Op de Research-afdeling van het Prodranta-Medinos laboratorium te Amersfoort is plaats voor een academisch gevormd scheikundige (Chem. Dr. of Drs. of Ingenieur) of voor een pharmacent.

De Coöp. Vereniging U.A. Centrale der Nederlandse Verbruikcoöperaties Afdeling productiebedrijven te Utrecht zoekt een leider van de chemische afdeling (scheikundige met universitaire of hogeschoolopleiding).

Verbeteringen

De noten van het artikel: *Het karakter van Dalton's theorie* door R. Hooykaas, dienen op blz. 343 als volgt te worden aangevuld of verbeterd:

³⁾ Hooykaas, R., De wordingsgeschiedenis van Dalton's theorie, par. 2; Chem. Weekblad 44, 322 (1948).

⁵⁾ Hooykaas, R., De wordingsgeschiedenis van Dalton's theorie, par. 4; Chem. Weekblad 44, 325 (1948).

De daarop volgende noot dient in plaats van met ⁷⁾ met ⁶⁾ te worden aangeduid.

²⁸⁾ Hooykaas, R., De wordingsgeschiedenis van Dalton's theorie figuur 6; Chem. Weekblad 44, 326 (1948).

Agenda van Vergaderingen

- 26 Juni Stichting voor Biophysica en Nederlandse Natuurkundige Vereniging, Symposium over hedendaagse problemen betreffende de Gezichtszin. Zie Chem. Weekblad, pg. 318.
- 12—17 Juli International Conference on the physics of Metals (Amsterdam). Zie Chem. Weekblad, pg. 370.
- 14 Juli Algemene Vergadering der Ned. Chem. Vereniging te Hilversum. Zie Chem. Weekblad, pg. 333, 369.
- 15 Juli
- 16 Juni Nationaal congres voor het Bad- en Zweminrichtingswezen (Amsterdam). Zie Chem. Weekblad, pg. 372.